

Fagbladet **FOA**

5

GODE RÅDom rygeregler
SIDE 38**fokus:****POLSKE ANSATTE
SNYDT AF FIRMA**Risikerer at gå glip af løn og pension
SIDE 8-11**ANJA FIK 130.000
I INVALIDESUM**Henvendelse til FOA gav kontant
udbytte i sidste øjeblik

SIDE 30

**TÆT PÅ BORGERES
SELMORD**To ud af fem sosu'er har oplevet,
at borgere har begået selvmord

SIDE 6

Ingen snak i sosu-assistent Anne Ekdals rygepause

**ALENE MED
SMØGEN**Nye rygeregler på Havebæk Plejecenter
SIDE 34-38

Flid, fusk og snyd

Skumle arbejdsgivere, der snyder deres udenlandske ansatte, har vi hørt om før, men normalt plejer det at foregå tilpas langt fra FOAs verden – f.eks. inden for byggeri og bærplukning.

Fagbladet FOA kan nu afsløre, at systematisk spekulation i billig arbejdskraft har fundet sted i det offentlige i årevis.

FOA har netop vundet en sag på vegne af otte udenlandske medarbejdere, der var ansat i det nu hedengangne Dansk HjemmePlejeService. Men selv om kvinderne har rettens ord for, at de hver især er blevet snydt for op til 81.000 kroner, er deres eneste chance i dag, at deres tidligere chef kan betale. Og han er som sunket i jorden ...

I forrige nummer kunne vi afsløre et andet privat hjemmepleje-firma i at fuske. Det rejser naturligvis spørgsmålet, om kommunerne kan vaske hænder, når deres private leverandører fejler. Fagbladet FOA mener, at man sjældent slipper fra at give hånd til et gråzone-firma uden selv at få bare lidt beskidte hænder. ★

Gitte Hejberg

Gitte Hejberg
ansv. chefredaktør
gith@foa.dk
Tlf.: 46 97 24 58

Finn Olsen
redaktionschef
fino@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 97

Rie Schmidt
redaktionssekretær
ries@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 28

Britta Lundqvist
journalist
brlu@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 20

Systematisk fusk med lønnen

Privat hjemmeplejefirma snød polske ansatte som Anna Maria Otocka, og efter firmaets lukning har de nu ringe udsigt til at få deres løn og pension.

Side 8

NU KØRER

Daghjemmet Remstruplund i Silkeborg henter borgerne i hjemmet.

Side 16

Tramp i pedalerne

Cykling forlænger livet.
Side 40

M SELV

Mellem hospital og hjem

Akutplejeenhed København tager imod borgere, der er for syge til at være hjemme.

Side 22

tema
rygepauser

Rygeregler bliver strammet

På Havebæk Plejecenter må rygerne ikke holde pause sammen.

Side 34-38

I hvert nummer

Dennis K	14
Karriere	19
Fagligt talt	20
FOA hjælper	30
Spørg løs	32
Din sundhed	40
Mad med Klinken	47
Quizen	50

UDGIVER

FOA
FAGOGARBEJDE

Stauings Plads 1-3
1790 København V
Tlf: 46 97 26 26
Fax: 46 97 22 90
www.foa.dk
foa@foa.dk

Merete Nielsen
journalist
men@foa.dk
Tlf.: 46 97 25 25

Maj Dahl-Rasmussen
journalist
mdar@foa.dk
Tlf.: 46 97 25 65

Finn Danielsen
journalist
fida@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 33

Stine Mørkeberg
journalist
stim@foa.dk
Tlf.: 46 97 25 65

Niels Rosdahl Jensen
journalistpraktikant
nrje@foa.dk
Tlf.: 46 97 24 19

Joe Anderson
grafiker
joe001@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 22

Maja Honoré
grafiker
maja001@foa.dk
Tlf.: 46 97 22 57

nyt

88

procent af kommunalpolitikerne tror, at frivillighed kommer til at spille en større eller en meget stor rolle i fremtiden.

Kilde: Nyhedsmagasinet Danske Kommuner

Uddannelse til alle

Efter 2-3 års ansættelse som ufaglært i den offentlige sektor, skal man have ret til uddannelse. Det er et af de krav, FOA stiller op til trepartsforhandlingerne med regeringen, regionerne og kommunerne, som starter i april.

 Læs FOAs udspil

foa.dk/trepart2012

Foto: Mikkel Østergaard

11

Vi savner en anerkendelse af, at børneområdet også er et sted, hvor det kan betale sig at investere langsigtet.

LARS KLINGENBERG, FORMAND FOR FORÆLDRENES LANDS-ORGANISATION, TIL NYHEDSMAGASINET DANSKE KOMMUNER

Nu har KL aben. Vi har stadig ikke ligeløn i Danmark. Og det bør ikke være lønmodtagerne, men arbejdsgiverne, der fremover har aben, mener FOA. Derfor klædte aktivister sig på Kvindernes Kampdag 8. marts ud som ligestillings-ikonet **Pippi Langstrømpe** og overlod hendes abe, Hr. Nilsson, til Lene Møller, afdelingschef i Kommunernes Landsforening.

Hvornår har du sidst været på kursus?

Vi har spurgt fire FOA-medlemmer, hvornår deres kompetencer sidst fik et løft.

Fanny Liv Krebs, sosu-assistent på plejehjemmet Lotte på Frederiksberg

Medicinkursus

Jeg var på et tre timers medicinkursus i sidste uge. Det handlede om, hvordan man undgår fejl, når man bestiller og giver medicin. Det er første gang, jeg har været på kursus i fire år.

Susanne Thaysen, pædagog i Peder Lykkes Vejs Børnehave i København

Til Italien

Jeg var for nylig på en studierejse til Italien sammen med andre danske og norske pædagoger. Vi udvekslede kompetencer om, hvordan man kan bruge dokumentation til at forbedre arbejdet med børn.

Birthe Kastberg, service-assistent på Skjulhøjgaard Plejehjem i København

Lækkert smørrebrød

Sidste år var jeg på smørrebrødkursus. Det har inspireret mig til at servere indbydende mad for småtspisende ældre. Jeg havde for eksempel ikke før tænkt på, at avocado kan bruges på smørrebrød.

Pia Timming, dagplejer i Frederiksberg Kommune

Bedre selvværd

Jeg var for nylig på et selvværds kursus, hvor jeg lærte mig selv bedre at kende. Siden er jeg blevet god til at sige min mening og stå ved den overfor mine kollegaer, når vi diskuterer vores arbejde.

FOA anker fyring af kræftsyg på barsel

Thisted Kommune fyrede en pædagogmedhjælper, der blev syg af kræft under sin barsel. Nu vil FOA have dommen prøvet i landsretten.

Af Finn Danielsen ★ foto: Ole Mortensen

“Jeg er glad for, at FOA anker, for kommunen skal ikke have lov til det her,” siger pædagogmedhjælper Maibrit Thinggaard Sørensen – her sammen med børnene Melanie og Jonas.

handlingsloven, men kan ikke blive enig med Thisted Kommune om en løsning. Derfor må striden afgøres af byretten, hvor FOA på Maibrit Thinggaard Sørensens vegne kræver en godtgørelse på 240.000 kroner svarende til 12 måneders løn. Men byretsdommeren i Thisted afviser kravet. Thi kendes for ret: Nul kroner til Maibrit.

“Vi undrer os meget over dommen. Vi mener, at Maibrits fravær reelt har været barselsorlov, og at sygemeldingen ensidigt er foretaget fra arbejdsgiverside,” siger **Leif Vestbjerg-Nielsen**, faglig sekretær i FOA Thisted-Morsø.

Glæde over anken

FOA vil derfor have dommen afprøvet i landsretten, og den beslutning vækker jubel hos sagens hovedperson.

“Jeg var utroligt skuffet over byrettens dom, og det er bare fantastisk, at der nu kommer nye øjne på sagen,” siger Maibrit Thinggaard Sørensen.

Hun er oven på mere end to års behandling for leukæmien og flere aktiveringskurser så småt klar til igen at arbejde som pædagogmedhjælper. ★

Kan en kommune se stort på reglerne om ligebehandling af kvinder og mænd, bare fordi en ansat bliver syg under sin barsel? Det mener FOA ikke, og derfor vil forbundet nu have landsretten til at forholde sig til fyringen af et medlem, der blev syg under sin barselsorlov.

Fyret under sin barselsorlov

Tre måneder efter pædagogmedhjælper **Maibrit Thinggaard Sørensen** har født, får hun at vide, at hun er alvorligt syg. Diagnosen er leukæmi – blodkræft.

Det meddeler hun sin leder i børnehaven, og lederen sygemelder hende. I juni 2010, bare et halvt år efter, bliver Maibrit fyret på grund af for meget sygdom.

“Jeg havde ellers glædet mig vildt meget til at komme tilbage. Det var noget af det, der holdt mig oppe,” fortæller Maibrit Thinggaard Sørensen.

FOA kræver 240.000 kr.

FOA mener, at afskedigelsen er i strid med Ligebe-

Loven siger ...

En arbejdsgiver må ikke afskedige en lønmodtager, fordi denne har fremsat krav om udnyttelse af retten til fravær eller har været fraværende efter barselslovens §§ 6-14 eller i øvrigt på grund af graviditet, barsel eller adoption.

Kilde: Ligebehandlingslovens §9

Det er bare fantastisk, at der nu kommer nye øjne på sagen.

MAIBRITT THINGGAARD SØRENSEN,
FYRET PÆDAGOGMEDHJÆLPER

fida@foa.dk

Sosu'er kommer tæt på selvmord

To ud af fem FOA-medlemmer med job på social- og sundhedsområdet har oplevet, at en **borger begik selvmord**. Langt fra alle får hjælp til at bearbejde episoden.

.....
Af Maj Dahl-Rasmussen

Tæt på 40 procent af FOAs medlemmer, der arbejder i social- og sundhedssektoren, har været ude for, at en eller flere borgere har begået selvmord eller forsøgt at begå selvmord. Det viser en undersøgelse, som godt 1.000 FOA-medlemmer har deltaget i.

Selv om så mange kommer tæt på en borgers selvmord, er det kun 43 procent som altid eller nogle gange bliver tilbudt krisehjælp.

En god chef og krisehjælp

Chefpsykolog **Anders Korsgaard** fra Krisepsykologisk Enhed på Rigshospitalet fortæller, at det oftest er en voldsom oplevelse at være tæt på et selvmord.

“Det, der virker stærkt, er, at det kommer fuldstændig uventet. Og at det er et menneske, som medarbejderen kender,” siger han.

Anders Korsgaard siger videre, at medarbejderen altid bør tilbydes krisehjælp af en professionel psykolog, så han eller hun kan få talt situationen igennem. Hvis ikke det sker, kan angsten for, at det sker igen, sætte sig lidt for godt fast.

Medarbejderen vil få mest ud af, at samtalen med en psykolog sker efter et par dage, så han eller hun har fået tid til at sunde sig lidt.

“Lige efter episoden er det allervigtigste en god chef. En, der tager affære, støtter, følger medarbejderen hjem og sikrer sig, at der er nogen, når han eller hun kommer hjem,” understreger chefpsykologen. ★

mdar@foa.dk

40

procent af alle selvmord i Danmark begås af ældre over 60 år.

Kilde: Opgørelse fra 2009, Danmarks Statistik

Hjælp til selvmord

Hver femte deltager i undersøgelsen har svaret, at de har været ude for, at borgere har bedt dem om at hjælpe dem med at begå selvmord.

 Læs mere

.....
‘Undersøgelse blandt FOA-medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren om erfaringer med selvmord og selvmordforsøg blandt borgere’ - foa.dk/fagbladet/ekstra

Selv mord rystede Alice

Sosu-hjælper Alice Bendixen fandt en borger, der havde begået selvmord. Men hun fik **ikke tilbudt krisehjælp**.

.....
Af Maj Dahl-Rasmussen ★ foto: Niels Åge Skovbo

En tidlig morgen låser sosu-hjælper **Alice Bendixen** sig ind hos en ældre borger, som mod sædvane ikke lukker op, da hun ringer på. Hun har taget en kollega med – for hun fornemmer, at der er noget galt.

Inde i den mørke lejlighed finder de kvinden i sengen – under dynen, med alt sit tøj på. Hun har trukket en sort plasticpose over hovedet og bundet et tørklæde stramt om halsen. Og da Alice mærker på kvinden, er hun kold.

Ingen omsorg

Herefter gør Alice alt det, hun skal i sådan en situation. Hun får ringet til hjemmeplejens sygeplejerske, kontaktet politiet, og lidt senere ringer hun til sin gruppes 'blæk-sprutte' – en slags reserveplanlægger – og fortæller, hvor langt hun er nået i sin dagsplan, og hvad hun skal have hjælp til.

"Og så fortsætter jeg på min rute resten af dagen," fortæller Alice.

Efter den uhyggelige episode fik sosu-hjælper Alice Bendixen **hjertebanken**, når hun så, der var mørkt hos en beboer, hun skulle ind til.

I dag undrer hun sig over, at der ikke var nogen, der tog sig af hende og kollegerne – fik samlet dem, så de kunne få talt om den uhyggelige oplevelse. Hun synes også, de skulle have haft tilbud om krisehjælp.

Hjertet hamrer

Efter episoden passer Alice sit arbejde, som hun plejer. Men selvmordet har påvirket hende. Situationer, der minder hende om den tidlige morgen, får hende ud af balance, for eksempel hvis der mod forventning er mørkt hos en borger, hun skal ind til.

"Så begynder mit hjerte at hamre og buldre og brage – og jeg ser folk for mig, liggende i sengen med en pose over hovedet."

Samme reaktion får hun, når hun skal håndtere sorte affaldsposer. Derfor går Alice til sin leder og beder om hjælp. Det får hun.

Kroppen passer på dig

Alice taler med en psykolog fire gange. Det hjælper. For eksempel får hun forklaret, hvorfor hun reagerer så voldsomt, når en situation minder hende om den gang.

"Det er kroppens måde at beskytte én på. Den siger: Nu passer du lige på dig selv her!" forklarer Alice.

Her godt atten måneder efter episoden, har hun ikke længere mén af oplevelsen. Selv de sorte plasticposer har hun sluttet fred med. ★

mdar@foa.dk

Sakset fra foa.dk

13.03

Din løn steg lidt for lidt

Den lønregulering, du fik 1. januar som ansat i en kommune eller region, har vist sig at være lidt for lille. Det skyldes en fejl i noget af det datamateriale, der lå til grund for reguleringen. Nu har Danmarks Statistik rettet fejlen, og det viser sig, at reguleringen burde have været 0,02 procent højere i kommunerne og 0,03 procent højere i regionerne. Den manglende stigning indgår nu i den regulering af lønnen, der er aftalt til 1. oktober i år.

09.03

Vikarer får to kroner mere i timen

Lønnen for uddannede ansatte i vikarbureauer inden for pleje og omsorg stiger med 1,19 procent fra 1. marts i år og 1,2 procent fra 1. marts næste år. De aftalte stigninger betyder for eksempel, at vikarer, der er sosu-assistenten eller -hjælper, får omkring to kroner mere i timen fra 1. marts i år.

08.03

Mobbekultur på FOA-arbejdspladser

Der er masser af mobning på offentlige arbejdspladser, og den er især på det pædagogiske område, mener Landsforeningen mod Voksenmobning.

"Det er helt ekstremt, hvad vi får af henvendelser," siger foreningens formand Gitte Strandgaard til foa.dk.

08.03

Unge: FOA-hvadfornoget?

Fire ud af ti ved ikke, at deres løn kan forhandles i samarbejde med FOA og tillidsrepræsentanten. De tror i stedet, at en hvilken som helst fagforening eller de selv uden hjælp kan forhandle lønnen. Og hver fjerde er ikke klar over, hvad en overenskomst er. Det viser en undersøgelse fra FOA, som 855 unge FOA-medlemmer har deltaget i.

Læs flere nyheder på foa.dk

“Jeg var bange for at miste mit job,” siger polske **Anna Maria Otocka**, der blev snydt for 40.802 kr. af sin tidligere arbejdsgiver, Peter Kessel.

Polakker snydt af hjemmeplejefirma

Firma snød otte udenlandske FOA-medlemmer for løn og tillæg. Frygt for at miste jobbet og manglende kendskab til reglerne afholdt dem i lang tid fra at brokke sig.

Af Stine Mørkeberg ★ foto: Lizette Kabré

Anna Marias historie

Polske Anna Maria Otocka rejste til Danmark for at få et liv uden økonomisk stress. Men arbejdspress og økonomiske bekymringer var der masser af i hendes første job i Dansk HjemmePlejeService.

 [Læs mere](#)

foa.dk/fagbladet/ekstra

[bag om ordet]

Lønmodtagernes Garantifond er en fond, der skal sikre, at du som lønmodtager får udbetalt løn, feriepenge, pension og tillæg, hvis din arbejdsgiver går konkurs eller er ude af stand til at betale.

Polen og Danmark

Gennemsnitslønnen for en fuldtidsansat i Polen var cirka **47.000 kroner** om året i 2004. Gennemsnitslønnen i Danmark var cirka **344.000 kroner** om året.

Kilde: Eurostat

Flere måneder uden løn og overarbejde uden tillæg. Det måtte syv polske og en svensk medarbejder finde sig i, da de i 2007-2009 var ansat i det nu nedlagte firma, Dansk HjemmePlejeService, i Furesø Kommune.

I dag – tre år senere – har de fået Retten i Lyngbys ord på, at de hver især har beløb fra 28.000 til 81.000 kroner til gode hos deres tidligere chef. Men de venter stadig på deres penge.

Holder mund af frygt

FOA rejste sag mod den daværende direktør for Dansk HjemmePlejeService, Peter Kessel. Og i februar 2012 afgjorde Retten i Lyngby sagen til fordel for FOAs medlemmer.

Men det er tvivlsomt, om de nogensinde får alle deres penge at se, for i dag er han på randen af konkurs med sit nye firma, P&L Erhvervsrenovering.

Lønmodtagernes Garantifond kan ikke hjælpe, fordi der er gået for lang tid, før de tidligere medarbejdere rejste deres krav. Det forklarer **Mumme Thing**, der som konsulent i FOA og specialist på overenskomst-området har ført sagen på vegne af de otte tidligere medarbejdere i Dansk HjemmePlejeService.

“Derfor er de nu afhængige af, om deres daværende leder har penge til at betale dem erstatning,” siger han.

De otte ansatte gik ikke til FOA, før

de stoppede i Dansk HjemmePlejeService i 2009.

“Jeg var bange for at miste mit job. Hvad så bagefter? Jeg havde masser af udgifter til værelse, mad og regninger,” forklarer **Anna Maria**

Otocka, et af de polske FOA-medlemmer.

Ditte Jørgensen, der arbejder med social dumping i 3F, genkender problemet med, at østarbejdere med ringe løn- og arbejdsvilkår først sent eller slet ikke går til fagforeningen.

“Mange presser sig selv, fordi de er afhængige af jobbet for at forsørge sig selv og eventuelt familien, og fordi de trods alt tjener mere end i Polen. Det udnytter arbejdsgiverne,” siger Ditte Jørgensen.

Snyd trives bedst hos private

Ifølge Mumme Thing i FOA er det ikke tilfældigt, at det var et privat firma, der snød de otte udenlandske FOA-medlemmer.

“En offentlig arbejdsgiver kan personligt ikke tjene noget på at snyde de ansatte. Det kan en privat. Desuden er der kortere til en fyresedel i det private erhvervsliv, end der er i det offentlige. Så det kan nemmere få konsekvenser for medarbejderne at brokke sig.”

Mumme Thing tilføjer, at der dog også er mange private firmaer, der overholder overenskomsterne. ★

stim@foa.dk

Løn:
Nul kroner
Side 10

“En offentlig arbejdsgiver kan ikke personligt tjene noget på at snyde de ansatte. Det kan en privat.”

MUMME THING, KONSULENT I FOA

16

procent. Så meget steg antallet af østarbejdere sidste år, hvor der var 53.837 registrerede østarbejdere.

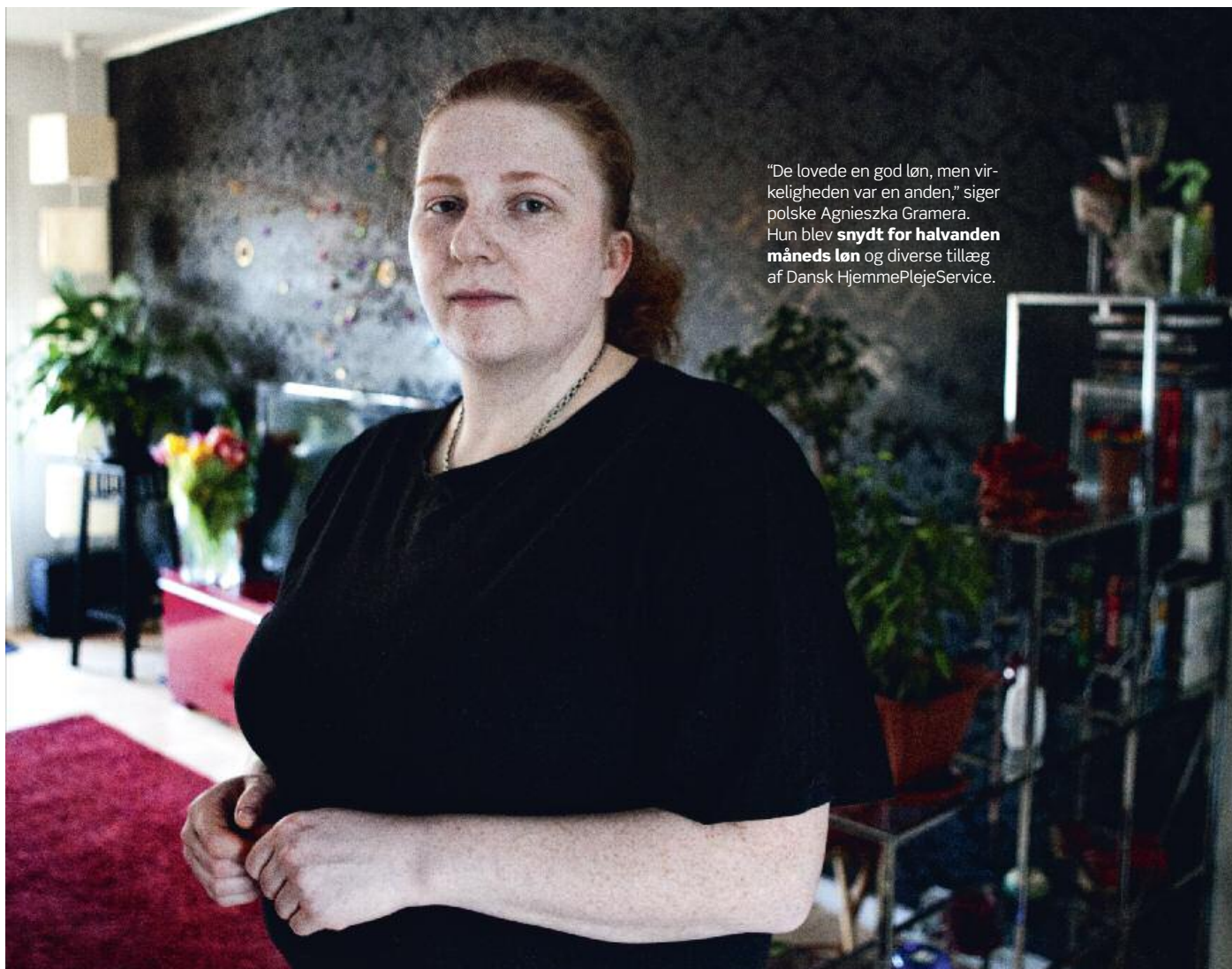
Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen

Skylder 440.000 kr.

Peter Kessel, tidligere direktør for firmaet Dansk HjemmePlejeService, skylder i alt godt 440.000 kroner til de otte udenlandske FOA-medlemmer, der blev snydt for løn og tillæg.

Kessel bortvist

Dansk HjemmePlejeService blev i 2009 overtaget af Falck, men året efter blev Peter Kessel, der nu var ansat hos Falck, bortvist. Falck mente, han havde sminket regnskaberne op til købet.

“De lovede en god løn, men virkeligheden var en anden,” siger polske Agnieszka Gramera. Hun blev **snydt for halvanden månedes løn** og diverse tillæg af Dansk HjemmePlejeService.

Løn: Nul kroner

Polske Agnieszka Gramera startede sit nye liv i Danmark med at **arbejde gratis** for privat hjemmeplejefirma.

Af Stine Mørkeberg ★ foto: Lizette Kabré

Det var med håbet om et bedre liv, at polske **Agnieszka Gramera** i januar 2008 pakkede kufferten og rejste til Danmark.

“I Polen arbejder man hårdt til en lav løn. Jeg ville gerne tjene til hverdagen og spare op til mit eget sted at bo,” siger Agnieszka Gramera, der i Polen er uddannet kriminalassistent.

Det private firma Dansk

HjemmePlejeService, som havde en kontrakt med Furesø Kommune, søgte på det tidspunkt arbejdskraft i Polen.

“De lovede en god løn, men virkeligheden var en anden,” fortæller hun.

I halvanden måned så Agnieszka Gramera nemlig hverken skyggen af en kontrakt eller løn.

“Jeg spurgte flere gange,

men svaret var altid: I næste uge.”

Döner i nødration

Den første tid klarede Agnieszka Gramera sig på medbragt frossen döner og 500 kroner, som hendes far havde givet hende med.

Men Agnieszka Gramera var tålmodig:

“Jeg tænkte: Måske er det

bare hårdt i starten. Måske bliver det nemmere, når jeg lærer dansk.”

Hun boede i en lejlighed, hun delte med seks andre polske kolleger. Firmaets ejer, Peter Kessel, stod selv for udlejningen. Uden lejekontrakt.

“Det var hardcore at bo så mange sammen,” siger Agnieszka Gramera.

Humor hjalp hende og de polske bofæller igennem den første svære tid i Danmark.

“Vi boede oven på en sexshop. Når vi stod i vinduet, troede nogle folk på gaden, at vi var til salg. En af pigerne tog

en dag korset på og poserede foran vinduet. Det var kæresten hjemme i Polen ikke glad for,” smiler Agnieszka Gramera.

Agnieszka får nok

Efter halvanden måned fik hun endelig sin kontrakt og blev derefter lønnet for sit arbejde. Men hun fik ingen feriepenge eller tillæg for arbejde på helligdage.

“Langsomt gik det op for mig, at jeg blev snydt,” siger Agnieszka Gramera.

Efter et halvt år sagde hun jobbet op, men først et års tid senere gik hun til FOA for at få hjælp til at sagsøge Dansk HjemmePlejeService. For som hun siger:

“Jeg kendte ikke reglerne i Danmark.”

Siden har FOA ført sagen for Agnieszka Gramera. I februar i år fik hun rettens ord for, at hun har knap 50.000 kroner til gode hos sin tidligere arbejdsgiver. ★

stim@foa.dk

3 skarpe til Furesø Kommune

Annelia Jensen, chef for social- og sundhedsområdet, svarer.

Af Stine Mørkeberg

Hvorfor har kommunen ikke gjort noget for at undgå, at jeres leverandør, Dansk HjemmePleje Service, snød de ansatte?

Vi har ikke været klar over før nu, at de ansatte blev snydt. Vi kontrollerer, om medarbejderne er uddannede. Men vi kontrollerer ikke, hvad de får i løn eller andre forhold omkring deres ansættelser.

Burde I ikke gøre det?

Det vil jeg gerne overveje, om vi skal i fremtiden. I vores kontrakter skriver vi, at vi forventer, firmaerne ansætter personale på over-

enskomstmæssige vilkår. Nu vil jeg i første omgang kigge på, om det er formuleret tydeligt.

Hvad gør I for at undgå, at private firmaer presser priserne ved at snyde de ansatte for løn og tillæg?

Vi giver de private leverandører samme timepris som den kommunale hjemmepleje. Prisen er fastsat ud fra, at de ansatte skal være uddannet social- og sundhedshjælpere og -assistenter. Så vi trykker ikke prisen. ★

stim@foa.dk

Hvad mener du?

Er du blevet snydt for løn eller tillæg?

Sig din mening på foa.dk/fagbladet

Peter Kessel tavs

Det har ikke været muligt at få en kommentar fra tidligere direktør i Dansk HjemmePlejeService Peter Kessel. Hans kontaktoplysninger er ikke offentligt tilgængelige, telefonnummeret knyttet til hans nuværende firma er udgået, og han svarer ikke på sin mailadresse. Kessels advokat, som FOA har kontakt med, var på ferie op til Fagbladet FOAs deadline.

De lovede en god løn, men virkeligheden var en anden.

AGNIESZKA GRAMERA

[bag om ordet] Østarbejder. Arbejdsmigrant fra EU-landene Polen, Litauen, Estland, Letland, Slovakiet, Tjekkiet, Slovenien, Ungarn, Rumænien og Bulgarien.

Pligt til udbud

Tilbudsloven har siden 2007 forpligtet kommunerne til at sende opgaver til over 500.000 kroner i udbud, så private såvel som offentlige leverandører kan byde på dem.

Sådan blev de snydt

Agnieszka Gramera

Halvanden måneds løn, tillæg for arbejde på helligdage, feriepenge og tilbagebetaling af depositum for lejlighed.

I alt **49.443 kroner**

Anna Maria Otocka

Pension, feriefriidage, tillæg for brug af eget tøj. En parkeringsbøde blev desuden ulovligt trukket i lønnen uden dokumentation.

I alt **40.802 kroner**

Hanna Danuta Wrobel

Pension, betaling for overarbejde, feriefriidage, tillæg for helligdage og for brug af eget tøj.

I alt **81.585 kroner**

Jolanta Andrzejczak

Betaling for overarbejde, feriefriidage, tillæg for helligdage og for brug af eget tøj.

I alt **49.920 kroner**

Maria

Pension, betaling for overarbejde, feriefriidage, tillæg for helligdage og for brug af eget tøj.

I alt **58.499 kroner**

Ronak Abboud

Pension, feriefriidage og betaling for overarbejde.

I alt **28.520 kroner**

Ewa

Halvanden måneds løn, tillæg for helligdage og depositum for lejlighed.

I alt: **49.443 kroner**

groft sagt

Det rene pis

Mens regeringens nye handlingsplan for ligestilling ikke nævner ligeløn med et ord, spiller SF i København ud med et forslag om, at der skal opstilles **missoirs** i byen, så også kvinder kan tisse stående.

Tegning: Gitte Skov

[snuden fremme]

Ceveas direktør, **Kristian Weise**, vil have de kvindelige varme hænder frem i den offentlige debat.

Kvinder blander sig ikke lige så meget i velfærdsdebatten som mænd, selvom de er i overtal i de job, hvor ældre skal plejes, børn passes, og hvor helt nære velfærdsopgaver løses. Det vil tænketanken Cevea nu lave om

på med en uddannelse for kvindelige meningsdannere. "Vi håber, at nogle stærke stemmer kan blive aktiveret og vende det hele lidt på hovedet. De, der står for velfærden i hverdagen, skal være mere toneangivende i, hvordan den skal indrettes," mener Ceveas direktør, **Kristian Weise**.

Han ønsker at få tilmeldinger fra kvinder, der måske har taget nogle problemstillinger på deres arbejdsplads op eller har en holdning til velfærdssamfundet, de egentlig gerne vil ud med. "Uddannelsen kan være relevant,

hvis man har de grundlæggende kompetencer til at være med i den offentlige debat, men mangler det sidste skub, den sidste selvtillid eller nogle helt konkrete redskaber," siger Kristian Weise. Han håber, at uddannelsen kan være med til at rykke ved andelen af kvinder på avisernes debatsider.

"Forhåbentlig betyder det, at der kommer nogle flere historier frem fra det virkelige liv om de udfordringer, som de varme hænder oplever. Det skulle gerne betyde, at vi kan finde nogle bedre løsninger." ★

Direktør for tænketanken Cevea **Kristian Weise** vil blandt andet have flere kvinder fra omsorgsjob ind i velfærdsdebatten.

**Vi har
løsningen
- du har valget**

I dag er det naturligt for kvinder at tage ansvar for deres egen sundhed. Derfor vælger stadig flere at bruge Menoflora, som mindsker eller helt stopper generne i overgangsalderen - helt naturligt.

Overgangsalder uden hede og svedeture

Når man først er kommet i overgangsalderen, er de fleste ikke i tvivl. Kroppen reagerer nemlig på de forandringer, der sker, og helt op til 75 % kan berette om gener, som påvirker hverdagen negativt. Specielt hede- og svedeture er noget af det, mange må døje med. Men det kan naturmidlet Menoflora løse på en helt naturlig måde.

Dokumenteret virkning

Menofloras effekt på hede- og svedeture er ikke kun noget, brugerne oplever.

**”Menoflora er
et fantastisk
produkt”**

*- Kirsten Fagerstrøm Olsen,
Fredensborg*

Produktet er blevet positivt omtalt i flere artikler, er dokumenteret i en lang række studier, og er anerkendt af førende eksperter. Dette er også grunden til, at mange bruger og

anbefaler Menoflora. Specielt dem, som døjer med hede- og svedeture i overgangsalderen, oplever en stor forskel, når de begynder at tage et dagligt tilskud af Menoflora.

Naturens kræfter

Flere tager i dag ansvar for deres egen sundhed. Det er også en af hovedårsagerne til, at mange vælger at bruge Menoflora i overgangsalderen. Menofloras virkning er 100% naturlig og baseret på planteekstrakter af Salvie, Sojabønner og Rødkløver.

Styrker også knoglerne

Menoflora udmærker sig ved også, at indeholde D-vitamin, der styrker dine knogler gennem overgangsalderen. Det kan senere i livet vise sig, at være vigtigt. Menoflora dækker således alle aspekter af de forandringer der sker i overgangsalderen.

Læs mere på www.wellvita.dk

Bestil nu! 82 30 30 40 eller www.wellvita.dk

Prøv Menoflora - 45 dages forbrug for kun kr. 79,-

Prøv Menoflora - 45 dage til halv pris kun kr. 79,- Herefter sørger vores leveringsservice for, at du får tilsendt friske forsyninger af Menoflora hver 2. måned for kun kr. 159,-. Du kan holde pause eller stoppe leveringerne, når du ønsker det. Der tillægges kr. 39,- i porto pr. forsendelse.

Bestil på telefon 82 30 30 40 hverdage fra kl. 8.00 - 16.00 eller på www.wellvita.dk.

Produktet leveres direkte til din postkasse sammen med et girokort, som du betaler senest 14 dage efter modtagelsen.

Et godt tilbud

79⁰⁰

Halv pris

dennis k

Dårlig timing fra S

Velfærden er for alvor sat til debat under den økonomiske krise. Det betyder ikke alene, at vi oplever besparelser, nedskæringer, serviceforringelser og afskedigelser. Det betyder også, at vi får debat om, hvad vi skal have ansvar for som individer og hvad, vi skal tage ansvar for som fællesskab. Og lige dét er i mine øjne velfærdens kerne.

For mig handler velfærd netop om, at vi giver alle lige adgang, vi giver alle lige muligheder, og vi spænder et fælles sikkerhedsnet ud under dem, der har mest behov for en hjælpende hånd.

Socialdemokratiet har nu skudt en grundlæggende debat om blandt andet fremtidens velfærd i gang. Og det er det lange perspektiv, som er sat til debat. Hvad skal fundamentet for velfærden i 2032 være? Flere i fagbevægelsen er lidt

bekymret over det perspektiv. Dem hører jeg til.

Jeg kan være bekymret for, at debatten kan komme til at tage udgangspunkt i den nuværende økonomiske krise, som kan komme til at skygge for perspektivet 20 år frem.

nuværende økonomiske krise, som kan komme til at skygge for perspektivet 20 år frem. Derfor er timingen i en debat om et nyt fundament for fremtidens velfærd ikke det bedste lige nu i mine øjne.

Tiden lige nu er til anstændighed, retfærdighed og fælles ansvarlighed. Jeg håber, at debatten om individuelt og fælles ansvar ikke drukner i disse års økonomisk begrundede forringelser af velfærden. Det fortjener det danske velfærdssamfund simpelthen ikke. ★

[kort sagt]
Socialdemokratiet har åbnet for en debat om, hvordan velfærdssamfundet skal se ud i 2032.

Det er rigtig godt at kigge frem og prøve at tegne perspektiver for udviklingen af den danske velfærdsmodel, men jeg kan være bekymret for, at debatten kan komme til at tage udgangspunkt i den

Dennis Kristensen

Af Dennis Kristensen ★ foto: Jørgen True

Facebook Fuld løn til arbejdsskadede 14. marts

Hvor længe vil FOA acceptere den lange behandlingstid af arbejdsskader? Det må være tidspunktet, hvor denne minoritet får lidt opmærksomhed. Mange ryger ud i skilsmisser, tvangsauktioner og depressioner, hvilket ikke er rimeligt. Giv de arbejdsskadede fuld løn i behandlingsperioden, så bliver perioden garanteret kort! Så behøver vi heller ikke læse i fagbladet om 'de store' erstatninger, der udbetales efter mange år.

Eigil Hansen

FOA.dk Dejligt, nyt look 1. marts

Det er så dejligt at se, at vores FOA.dk har fået et nyt look. Det ser super godt ud og er meget nemt at finde rundt i.

Morten Klitgaard

Facebook Blå blok spørger 3. marts

Det reformforslag, der skal gælde (med tilbagevirkende kraft) for førtidspensionister og fleksjobbere, er ren kopi af blå bloks forslag. Endda har de strammet mere, end de blå ville i forhold til nogle af ydelserne. I dag er der omkring 70.000 fleksjobbere, med eller uden arbejde. De er alle ramt af sygdom eller ulykke, der gør, at deres arbejdsevne er varigt

Giv de arbejdsskadede fuld løn i behandlingsperioden, så bliver perioden garanteret kort!

EIGIL HANSEN

Hvad mener du?

Her bringer vi uddrag af debatten på foa.dk og på FOAs Facebookside.

nedsat. De bliver nu voldsomt ramt på økonomien, såfremt reformen om førtidspension og fleksjob vedtages.

Anita Lannig

Facebook Sig fra over for mobning 8. marts

Jeg ønsker mig en mere tydelig fagforening, som vil gå i spidsen for at bekæmpe mobning. Det kan ikke være rigtigt, at der er kolleger, som chikaneres væk fra arbejdsmarkedet og overføres til langvarig sygdom med skader på krop og sjæl. Vi skal også som kolleger være langt bedre til at sige fra over for dette uvæsen og stå sammen, også hvis det er chefen, der er synderen. Jeg mener, at en chef/ arbejdsgiver simpelthen ikke skal have dagpengerefusion, såfremt vedkommende er medansvarlig for chikane/mobning.

Lene Lindquist

Facebook Dårlige ledere 8. marts

Alle snakker om besparelse i kommunen, at sygefraværet er højt, men ingen søger efter symptomet og sørger for, at årsagen behandles.

Arbejdsmiljøet, hvor en leder skaber splittelse mellem medarbejderne for at holde på sin magt – måske det kunne være en af de årsager, som skulle have forbindelse på og dagligt tilsyn af lægen.

Som det ser ud nu, tror jeg, at rigtig mange er flyttet fra beskæftigelse til at være langtids-syge inden for det offentlige.

Helga Munkebro

FOA.dk Arbejdsskader skal forebygges 4. marts

Som arbejdsmiljørepræsentant

glædede jeg mig til at læse bladet, idet det omhandlede arbejdsmiljø, men skuffet blev jeg. Jeg synes ofte, der er indlæg omkring kolleger, der har fået erstatning, men ikke indlæg om forebyggelse af arbejdsskader. "Der bliver talt meget om arbejdsmiljø til møderne, men der bliver ikke handlet på det." Så få dog lavet nogle handleplaner – vent ikke på, at ledelsen tager teten.

Anita Pedersen

FOA.dk Stinkende og tung i hovedet 1. marts

Jeg savner, at FOA melder sig på banen i debatten om rygeloven. Jeg finder det paradoksalt, at man nu taler om at forbyde rygerum/rygekabiner, hvor det da trods alt er frivilligt at opholde sig, mens landets store gruppe af sosu-personale dagligt udsættes for massiv passiv rygning både i plejeboliger og ude hos borgerne. Vi har intet valg, men må bare finde os i at lugte som et surt askebæger, når arbejdsdagen er slut.

Ingrid Agger

Rygeregler skaber debat

Rygeregler kan sætte gang i store diskussioner på arbejdspladserne. På et plejecenter i Odense må rygerne ikke længere ryge sammen, da ikke-rygerne frygter, at rygerne snakker fagligt over smøgen, uden at de selv lytter med.

Tema på side 34

Fagbladet FOA vil gerne høre din mening: foa.dk/debat eller [Facebook.com/fagogarbejde](https://www.facebook.com/fagogarbejde)

9 procent af FOAs medlemmer har sagt ja til forringelser af deres job for at kunne beholde deres job.

Kilde: Læserafstemning på foa.dk

Vær med i debatten

På disse sider bringer vi uddrag af debatten, som foregår på FOAs hjemmeside og på FOAs Facebook-side **FagOgArbejde**. Debatindlæg vil blive bragt i uddrag her i bladet. De uforkortede indlæg kan ses på foa.dk og på Facebook.

1

Daghjem

2

3

[kort]

Daghjemmet Remstruplund har overtaget transporten af brugerne. Resultatet er større tilfredshed blandt brugere og medarbejdere – og en forventet besparelse på syv millioner kroner på fem år.

ppe12.dk/kommuncrawl
Søg på geografi og Midtjylland.

ntil døren

1 Sikkerhed. Personalet har været på kursus i sikker transport og fortæller, at der er kommet større fokus på arbejdsmiljøet.

2 Landtur. Karin Olesen og Finn Nielsen kører til de små byer i søhøjlandet, og chaufførerne deler oplevelserne undervejs med passagererne i bussen.

3 Samtale. Mange brugere har mistet sproget, og Karin har fået mere at tale med dem om, fordi hun nu kommer i hjemmet. Hun får også ofte en vigtig snak med brugernes ægtefæller.

Større kendskab til brugernes liv, mere tryghed og større fleksibilitet for brugerne. Det er effekten, efter at daghjemmet Remstruplund i Silkeborg har **overtaget transporten af brugerne**. Skiftet fra eksternt busselskab har betydet seks nye medarbejdere og større tilfredshed blandt de ansatte.

Af Per Vinther ★ foto: Søren Holm

4 Mænd. Remstruplunds transportservice har betydet tre nyansatte mænd, og Karin ser det som en fordel for både personale og brugere, at der nu er mænd i gruppen. Her er hun sammen med chauffør Finn Nielsen.

5 Indsigt. Det har givet Karin Olesen og hendes kolleger ny og god indsigt i brugernes liv, at de nu møder dem derhjemme.

6 Flexibilitet. Dag hjemmets transport giver mere fleksibilitet. Er en bruger ikke klar, kan bussen komme forbi senere.

7 Dobbeltrolle. Ved ankomsten til Remstruplund smider Karin chaufføruniformen. Nu står hun for aktiviteterne i naturgruppen og byder på samvær med sang, film, musik og erindringer.

Højst to nattevagter

Arbejdsmedicinerne kommer med nye anbefalinger for at mindske risikoen for at få **brystkræft** efter natarbejde.

Af Britta Lundqvist ★ foto: Niels Åge Skovbo

Den nyeste forskning om sammenhængen mellem natarbejde og brystkræft får nu forskerne til at anbefale højst to nattevagter ad gangen. Men den anbefaling bliver ikke mødt med åbne arme af en erfaren nattevagt som sygehjælper **Anna Marie Svenningsen** – i daglig tale Mie. Hun arbejder i plejeboligerne Kongsgården i

Århus, hvor hun er nattevagt for 60 beboere.

“Hvordan vil de have, det skal kunne lade sig gøre med højst to nattevagter? Der ville blive et ramaskrig, for så ville

“Det er **ikke realistisk** med højst to nattevagter,” mener Anna Marie Svenningsen, der her er på vej rundt i de natstille gange i plejeboligerne Kongsgården i Århus.

alle blive berørt af nattevagter. Nej, det kan de godt glemme,” fastslår hun.

Hun arbejder nu i et 2-5 skift med to nattevagter-to fridage-fem

nattevagter-fem fridage. Men stod det til hende, gik man tilbage til 7-7.

“Jeg synes, de længere skift er mindre belastende. Maven har svært ved at omstille sig ved de hurtige skift,” oplever hun.

Mie har været nattevagt i 23 år, og hun er ikke nervøs for brystkræftfrisikoen ved natarbejde. Hun synes, hun har et godt helbred ★

brlu@foa.dk

12

danske og internationale forskere har med professor Jens Peter Bonde fra Arbejdsmedicinsk Klinik på Bispebjerg Hospital i spidsen udarbejdet nye anbefalinger til, hvordan døgnrytmeforstyrrelser ved natarbejde kan begrænses.

De nye anbefalinger

- Hurtigt roterende skift med højst 1-2 på hinanden følgende nattevagter.
- Rul med uret: Fra dag til aften, fra aften til nat og fra nat til dag.
- Kvinder, som har haft brystkræft, frarådes at arbejde om natten.

En sandsynlig sammenhæng

Ifølge verdenssundhedsorganisationen WHO er der en sandsynlig sammenhæng mellem natarbejde og øget risiko for brystkræft.

Døgnrytme-gener påvirkes

Ifølge de nyeste forskningsresultater fra Kræftens Bekæmpelse og forskere fra Yale-universitetet i USA er det to vigtige døgnrytme-gener, som muligvis påvirkes af døgnrytmeforstyrrelserne ved natarbejde. Generne regulerer blandt andet cellernes deling og stofskifte. Kvinder, der har haft natarbejde, får ændringer i netop de to gener.

Kilde: cancer.dk

Anerkendt som arbejdsskade

Siden 2008 har brystkræft efter mange års natarbejde kunnet anerkendes som arbejdsskade. Indtil nu har 111 kvinder fået anerkendt brystkræft efter natarbejde som en arbejdsskade.

Hvad gør I?

Skriv til os, hvis I på din arbejdsplads har organiseret natarbejdet på en måde, der svarer til de nye anbefalinger. Mail brlu@foa.dk eller ring til Britta Lundqvist, tlf. 46972320.

Maiken Juel Jadesø er den første social- og sundhedsassistent ansat som underviser på sosu-skolen i Nykøbing F.

2005

2012

[cv]

Navn: Maiken Juel Jadesø

Alder: 29

Job: Underviser på Sosu-skolen, Nykøbing F.

Opgaver: Underviser i grundforløb forud for social- og sundhedshjælper- og pædagogisk assistent-uddannelsen.

Grunduddannelse: Social- og sundhedsassistent i 2005.

Efteruddannelse: Er i gang med akademiuddannelsen i sundhedspraksis og bliver færdig til maj.

Sådan kommer du i gang:

Akademiuddannelsen er en videregående voksenuddannelse (vvu), normeret til et års fuldtidsstudium. Seks sosu-skoler udbyder uddannelsen.

sundhedspraksis.dk

Har du fået drømmejobbet? Og hvilken efteruddannelse skulle der til? Fortæl kolleger i hele landet om din karrierevej. Send en mail til: brlu@foa.dk

Jeg fik lyst til at undervise

“Da jeg startede på akademiuddannelsen, havde jeg det skidt med at skulle stå foran de andre og fremlægge noget. Nu står jeg selv og underviser, og det er fantastisk. Man skal turde noget, og uddannelsen har rykket mig både fagligt og personligt. Da jeg blev ansat på Sosu-skolen, sagde de, at jeg var den første social- og sundhedsassistent, der blev ansat, og at det var takket være akademiuddannelsen. Kollegerne er sygeplejersker, fysio- og ergoterapeuter, pædagoger og folkeskolelærere.

Jeg var i hjemmeplejen, før jeg begyndte at læse. Der blev jeg meget optaget af det med læring, og jeg fik lyst til at undervise. I hjemmeplejen var alt meget planlagt. Som underviser skal man hele tiden kunne rykke.

På grundforløbet underviser jeg i blandt andet ergonomi, og der er store forskelle på, hvor eleverne er, når de kommer her. Jeg skal lytte til dem, have dem med på råd og finde frem til, hvordan de lærer bedst. Jeg skal selvfølgelig også stille krav, give dem små prøver undervejs, og når de fremlægger for hinanden, kan jeg høre, om de har lært det, de skal.

Jeg synes, det er så spændende at undervise, at jeg har valgt pædagogik og didaktik på de sidste moduler i akademiuddannelsen. ★

brlu@foa.dk

Styrk fagligheden i det nære sundhedsvæsen

KL har udgivet et stort, sundhedspolitisk udspil om det nære sundhedsvæsen. Vi er midt i en omfattende forandring af sundhedsvæsenet, hvor antallet af ældre borgere de kommende år vil vokse enormt, hvor patienter udskrives tidligere fra hospitalerne, hvor velfærdsteknologi i den nære pleje bliver mere udbredt, og hvor også de kommunale opgaver i psykiatrien vokser.

KL lægger i deres udspil vægt på, at denne udvikling blandt andet vil betyde en øget specialisering af opgaverne i kommunerne, et øget fokus på mere sundhed for borgerne, samt et sundhedsvæsen, som understøtter behandling af borgerne i og nær eget hjem.

[Kort]

KL lægger i et udspil op til at sikre borgerne et stabilt og sammenhængende nært sundhedsvæsen, hvor sektorens faggrupper spiller en naturlig rolle som bindeled.

Gennem brobyggerteam kan sektorens faggrupper indgå som bindeled mellem sygehus og kommune, men også på tværs af de kommunale tilbud.

faggrupper indgå som bindeled mellem sygehus og kommune, men også på tværs af de kommunale tilbud. Sektorens faggrupper arbejder til dagligt tæt på den enkelte borger og har stor faglig viden. En faglig viden der kan sikre, at borgerne oplever et sundere liv i et stabilt og sammenhængende nært sundhedsvæsen.

Jeg håber, at KL vil være med til at sikre, at fagligheden styrkes hos de medarbejdere, der allerede er hos borgeren i hverdagen for at skabe et godt nært sundhedsvæsen. ★

Af Karen Stæhr, sektorformand ★ foto: Jørgen True

12

procent. Så højt er ungdomsarbejdsløsheden nu nået op.

Kilde: AE-Rådet

Udbetaling af efterløn

Fra 2. april kan du søge om de penge, du har indbetalt til efterløn, ved at udfylde en blanket på foa.dk/udbetaling.

foa.dk/efterloens tema

FOA TV

kan nu ses på www.foa.dk. Du kan blandt andet se indslag fra arbejdspladser og høre, hvad FOA-formand Dennis Kristensen mener om aktuelle emner.

Nyt design til foa.dk

FOAs hjemmeside har fået nyt design. Overskueligt og nemt at finde rundt i.

foa.dk

facebook

Mød kolleger på Facebook

På FOAs Facebook-side møder medlemmerne hinanden og snakker om deres arbejde: [Facebook.com/fagogarbejde](https://www.facebook.com/fagogarbejde)

Ok at erstatte hjemmehjælp med robotstøvsuger

Ankestyrelsen fastslår i en afgørelse af tre konkrete sager, at kommuner kan give afslag på fortsat praktisk hjælp til borgere og i stedet henvise dem til at bruge en robotstøvsuger. Det er i overensstemmelse med målet om at gøre borgeren i stand til at klare så mange opgaver som muligt.

Kilde: Ankestyrelsen

Dækker de basale behov

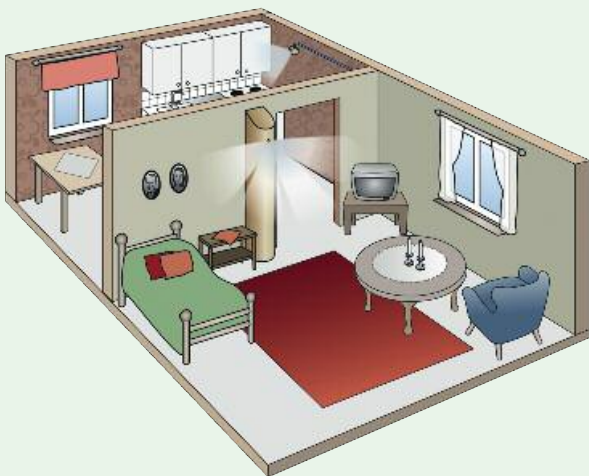
Omkring en ud af fire ældre på plejehjem får ikke dækket deres behov for social kontakt og for aktiviteter i hverdagen, viser en undersøgelse fra SFI, Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. Derimod får de dækket basale behov som personlig pleje, tryghed, bolig, mad og drikke. Rapporten *Omsorg og livskvalitet i plejeboligen* kan downloades fra sfi.dk

På toppen hele arbejdslivet

Madlavning, motion og et forløb med en diætist – det er de tilbud Fredensborg Kommune har givet de medarbejdere i kommunen, som er fyldt 50. Her er sosu-assistent Benedicte Godby (tv.) og sygehjælper Adelaide Andersen på madlavningsholdet i gang med den rå rødbedesalat.

Det handler om at være på toppen hele arbejdslivet, og i maj fortsætter tilbuddet med kompetenceafklaring og mentoruddannelse til kommunens erfarne medarbejdere.

Mobil sprinkler redder menneskeliv

Center for Robotteknologi og virksomheden Gear-Team har udviklet et mobilt sprinkleranlæg baseret på højtryks vandtåge. Sprinkleren kan installeres hos hjemmeboende ældre eller på bosteder for handicappede med funktionsnedsættelser.

Kilde: teknologisk.dk

For ældre mennesker flyver dagene af sted, men tiden falder dem lang.

.....
K.K. STEINCKE, 1880-1963
SOCIALDEMOKRATISK MINISTER

Et godt liv med kronisk sygdom

En ny hjemmeside viser med 30 små film, hvordan man kan leve et godt liv med kroniske sygdomme som KOL eller sukkersyge. Region Hovedstaden, Diabetesforeningen og Lungeforeningen står bag hjemmesiden og målgruppen er patienter og pårørende.

Læs mere

på gribomlivet.dk

millioner kroner er der i en ny pulje til aktiviteter, der understøtter et aktivt ældre liv.

Kilde: sm.dk

Ladywalk hepper på hyggen

12 km

7 km

Ladywalk er for alle piger, der vil motionere uden at konkurrere. Sidste år deltog mere end 37.500 piger i København, Aarhus, Frederikshavn, Rønne, Aalborg, Nakskov, Odense, Sønderborg, Agger og Skælskør – og der er plads til endnu flere, når Ladywalk løber af stablen **mandag den 21. maj!** Få en god oplevelse og støt en god sag – i år støtter vi Scleroseforeningen og Osteoporoseforeningen!

Tilmeld jer på ladywalk.dk senest 23. april 2012

Er I mindst 11 piger, kan I tilmelde jer som hold. De tre største hold i hver by får en pokal. Alle hold får en holderindring og kan få logo på deres Ladywalk t-shirt.

**VELKOMMEN TIL
DEN 12. OMGANG LADYWALK
- MANDAG DEN 21. MAJ 2012**

Opgaver holder flyttedag

Kommunerne får flere og flere sundhedsopgaver, og **kravene til personalet øges.**

Af Britta Lundqvist

Kommunernes Landsforening (KL) har netop udsendt et sundhedspolitisk udspil om det nære sundhedsvæsen. Som den største arbejdsgiver for social- og sundhedspersonale får deres syn på nutiden og fremtiden stor betydning for jobmulighederne og udfordringerne til medarbejderne.

KL slår i oplægget fast, at der er brug for opkvalificering og efteruddannelse af sundhedspersonalet. Brugen af velfærdsteknologi – eller borgernær teknologi – som KL kalder det, stiller også nye krav og ændrer funktioner for de sundhedsfaglige medarbejdere i borgernes hjem.

Når patienterne udskrives hurtigere, flytter det opgaver til den kommunale pleje, og som det allerede kan ses af udviklingen de seneste år, stiger antallet af både sygeplejersker, terapeuter og social- og sundhedsassistenter i kommunerne.

“Vi får behov for et personale, der kan mere, og derfor er kompetenceudvikling af vore medarbejdere helt afgørende. Måske vil vi også kunne få nogle trepartsmidler til hjælp til finansieringen,” siger **Anny Winther**, formand for KLS social- og sundhedsudvalg.

“Jeg tror, der bliver brug for flere social- og sundhedsassistenter, både som følge af at der kommer flere ældre, og fordi sygehusene udskriver patienterne hurtigere – hvis de da overhovedet har været indlagt. Men der vil også stadig være brug for social- og sundhedshjælpere, og de skal også opkvalificeres til at kunne leve op til de nye krav, de står over for,” siger Anny Winther. ★

brlu@foa.dk

tema
det nære
sundhedsvæsen

Læs
også
Fagligt talt

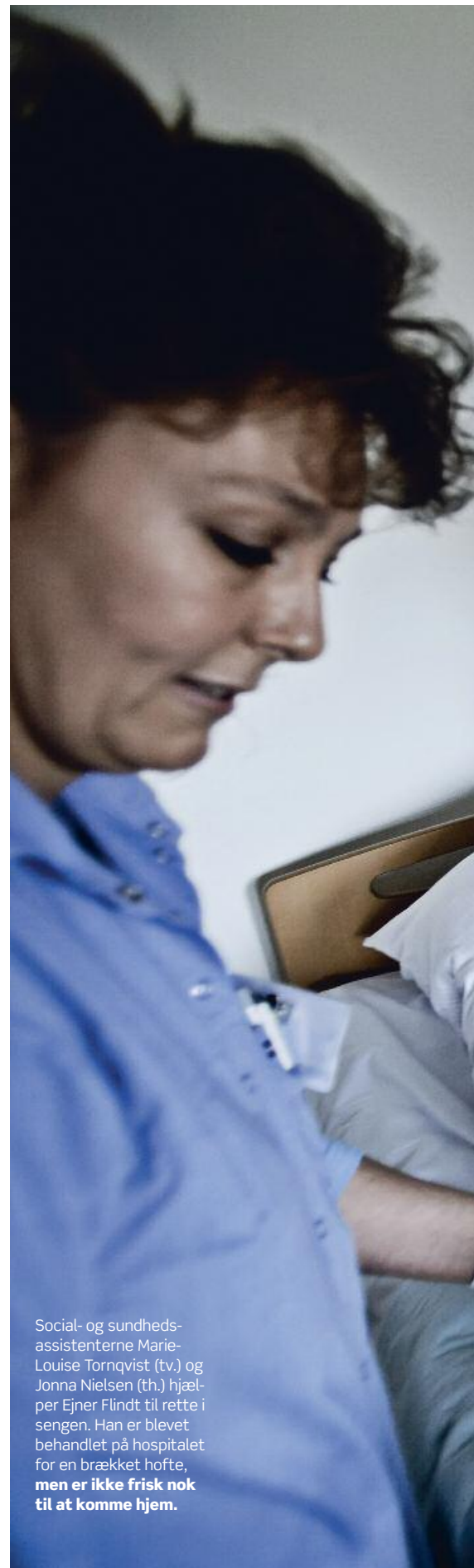
Side 20

Opgaver der flytter

Kommunerne har fået en række nye opgaver som følge af opgaveglidning fra sygehuse. KL nævner i udspillet om det nære sundhedsvæsen nogle eksempler, blandt andet:

- Øget medicinering, herunder injektioner
- Ittbehandling og respiration
- Inhalationsbehandling
- Smertebehandling af kræftpatienter
- Øget samarbejde om palliation
- Demenskoordination
- Telemedicin på KOL- og sårområdet.

Social- og sundhedsassistenterne Marie-Louise Tornqvist (tv.) og Jonna Nielsen (th.) hjælper Ejner Flindt til rette i sengen. Han er blevet behandlet på hospitalet for en brækket hoft, **men er ikke frisk nok til at komme hjem.**

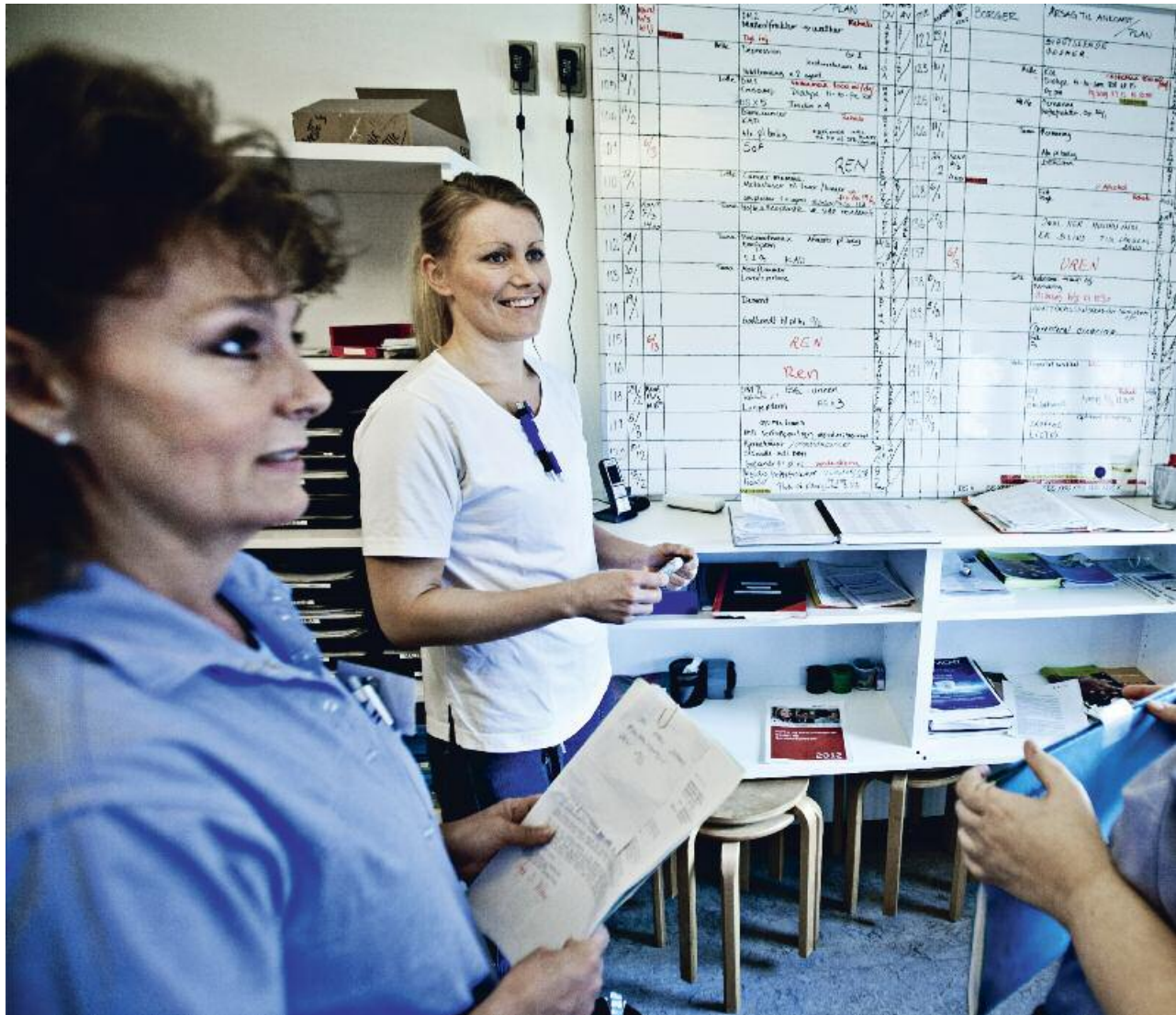

Akutplejeenheden
Vigerslevhus i Valby
tager hånd om ældre
borgere, der befinder
sig i grænselandet
mellem hospital
og hjem.

.....
Af Niels Rosdahl Jensen ★ foto: Jørgen True

Akut pleje og nærhed

Læs videre på næste side ... →

Tværfagligt samarbejde. Her er det Marie-Louise Tornqvist, sygeplejerske Henriette Birkegaard og Jonna Nielsen, der udveksler informationer om borgerne på Vigerslevhus.

Akut pleje og nærhed

Vigerslevhus

- 60 pladser.
- Gennemsnitlig opholdstid ca. 30 dage.
- Personalet består af sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere, social- og sundhedshjælpere, køkken/rengøringspersonale, ufraglært personale, studerende og elever.
- Herudover er der læger, fysio- og ergoterapeuter tilknyttet stedet.

Læs mere

vigerslevhus.kk.dk/

→ Inde på en af de 60 stuer ligger **Ejner Flindt**. Social- og sundhedsassistenterne **Marie Louise Tornqvist** og **Jonna Nielsen** har skubbet hans seng lidt ud fra væggen, så de bedre kan bakke med den mekaniske madras og hjælpe ham lidt op at sidde.

“Ligger du godt?” spørger Marie-Louise Tornqvist.

“Nåh, ja ja,” svarer Ejner Flindt beskedent med svag stemme.

Marie-Louise Tornqvist samler en farvet snor op og lægger den på dynen.

“Jeg lægger klokkesnoren her, ikke også Ejner?”

Ejner Flindt er blevet behandlet for sin brækkede hofte på hospitalet, men som han ligger der i sengen, svag og afkræftet, kan han ikke komme hjem.

Vi har rigtig mange faggrupper, og vi kan sparre med hinanden.

MARIE-LOUISE TORNQVIST

Kontakten skal skabes hurtigt

Borgerne er i gennemsnit på akutplejenheden Vigerslevhus i Valby i 30 dage. Det er lang tid i forhold til en hospitalsindlæggelse, og det opleves som trygt for mange af borgerne. Men for de ansatte kan det godt opleves som kort tid.

“Man skal have en hurtig kontakt, og man skal komme hurtigt ind på livet af dem og deres familier,” fortæller Jonna Nielsen, der selv tidligere har været ansat på plejehjem.

Begge sosu-assistenter lægger vægt på, at den psykiske pleje er helt afgørende for deres arbejde. Mange af borgerne er i krise, fordi de måske er meget syge og skal forholde sig til en helt ny livssituation. Det er der mere ro til at tage sig af her end på et hospital, fordi man er her længere.

Johanne Jensen har gennem opholdet på Vigerslevhus **genvundet mange af sine kræfter**. Social- og sundhedsassistent Marie-Louise Tornqvist hjælper hende på fitnessmaskinen.

“På hospitalet tager man hånd om det brækkede ben, men ikke altid den psykiske pleje,” fortæller Jonna Nielsen.

Blid fitness

“Den er stadig for stram,” siger **Johanne Jensen**.

“Jeg tror ikke, den kan blive meget løsere,” siger Marie-Louise Tornqvist skeptisk, men det lykkes hende alligevel at få fitnessmaskinen indstillet, så Johanne Jensen kan skubbe håndtagene frem et par gange.

Johanne Jensen er ved at komme til hægterne igen. Efter at have mistet sin samlever gennem mange år, gik hun helt ned og stoppede næsten med at spise.

For at forebygge en hospitalsindlæggelse kom Johanne Jensen til Vigerslevhus, hvor hun er kommet i gang med at spise

Nye krav
Få gode råd om
uddannelse
Side 26

igen. Hun har gradvist fået flere kræfter og er begyndt at omgås andre mennesker.

Arbejdet er tværfagligt

Inde på akutplejeenhedens kontor hænger en stor, hvid tavle. Her kan personalet hurtigt få et overblik over, hvem der er på hvilken stue, hvad de får af medicin, og hvad deres tilstand er.

Marie-Louise Tornqvist tager et hurtigt møde med Jonna Nielsen og sygeplejerske Henriette Birkegaard. De opdaterer hinanden. Hvem er kommet, og hvordan har de det?

“Vi har rigtig mange faggrupper, og vi kan sparre med hinanden. Måske har en sygeplejerske for eksempel lagt mærke til andre ting, end vi har. På den måde kan vi bedre lægge mærke til, om en borger har ændret sig psykisk,” forklarer Marie-Louise Tornqvist.★

nrje@foa.dk

tema

det nære
sundhedsvæsen

[cv]

Navn: Jonna Nielsen

Alder: 46

Uddannelse: Social- og sundhedsassistent

Job: Ansat i Akutplejeenhed København Vigerslevhus

[cv]

Navn: Marie-Louise Tornqvist

Alder: 42

Uddannelse: Social- og sundhedsassistent

Job: Ansat i Akutplejeenhed København Vigerslevhus

[Bag om ordet]

En **akutplejeenhed** tilbyder midlertidigt ophold enten til færdigbehandlede patienter fra sygehusene, der ikke er helt klar til at komme hjem, eller til hjemmeboende borgere, hvor man vil forebygge en hospitalsindlæggelse.

Så mange er der

Kommunernes Landsforening (KL) vurderer, at ca. halvdelen af landets kommuner har akutplejeenheder.

Kilder

I dette nummer er der ikke en enkelt ekspert, der er forfatter. I stedet bygger indholdet på flere kilder, blandt andet oplæg fra Kommunernes Landsforening om det nære sundhedsvæsen og statistikker fra FLD (Det fælleskommunale Løn-datakontor).

Kilder: kl.dk og fldnet.dk

DET NÆRE SUNDHEDSVÆSEN

I flere år har der været en udvikling i gang, hvor kommunerne får flere opgaver i sundhedsvæsenet. Samtidig er ældreplejen under forandring fra kompenserende til aktiverende.

- Kommunalreformen er den politiske årsag. Da amterne blev nedlagt, overtog kommunerne mange af de specialinstitutioner, som amterne havde stået for.
- Hurtigere behandlingsforløb på sygehusene er den sundhedsfaglige årsag. Mange patienter, som

tidligere var indlagt i længere tid, udskrives nu hurtigt og sendes hjem, hvor det er den kommunale pleje, der overtager patienten/borgeren.

- Hjælp til selvhjælp – hverdagsrehabilitering – er blevet kommu-

neres mål med den kommunale ældrepleje.

Det nære sundhedsvæsen kalder kommunerne det og opstiller en række udfordringer og krav til medarbejderne, der skal arbejde i den nye virkelighed.

Sådan påvirkes dit arbejdsliv

tema
det nære sundhedsvæsen

KOMPETENCE-UDVIKLING

De nye udfordringer stiller krav til både grund- og efteruddannelsen. Kompetenceudvikling er nødvendig for at kunne leve op til de øgede krav.

- **SosU-uddannelserne:** Der er ændringer på vej, men der ændres ikke på uddannelsernes struktur, varighed og økonomiske rammer. Der er udviklet nye

områdefag og valgfri specialefag, der passer til de nye opgaver øget fokus på rehabilitering og brug af velfærdsteknologi. Læs mere på passinfo.dk

- **Arbejdsmarkedsuddannelserne** – AMU – giver mulighed for mere end 100 forskellige kurser. Og der udvikles løbende nye kurser. Læs mere på epos-amu.dk

- **Akademiuddannelse i sundhedspraksis** er en videregående voksenuddannelse til sosu-assistenter. Læs mere på sundhedspraksis.dk

DE STORE UDFORDRINGER

I perioden fra 2007-2011 var tendensen, at der blev færre social- og sundhedsassistenter i regionerne og flere i kommunerne. I tal er stigningen i social- og sundhedsassistenterne i kommunerne på knap 3.600 til 18.015 stillinger, omregnet til fuldtid. Antallet af social- og sundhedsassistenter i kommunerne er næsten uændret - i 2011 30.877 (omregnet til fuldtidsstillinger). Til gengæld er antallet af sygeplejersker og ergo- og fysioterapeuter

vokset. Væksten i terapeuter er et resultat af, at kommunerne har overtaget genoptræning- og rehabiliteringsopgaver.

KL vurderer, at det øgede fokus på rehabilitering og kompleks sygepleje øger behovet for sygeplejersker, terapeuter og pædagoger.

Kort sagt er tendensen: På sygehuse skubber sygeplejerskerne sosu-assisterne ud, og i kommunerne skubber sosu-assisterne sosu-hjælperne ud.

Riv ud og hæng op!

Er du interesseret i at få et gratis print af opslaget, så send en mail til: mlix@foa.dk (skriv måned)

VELFÆRDS-TEKNOLOGI

Den velfærdsteknologiske udvikling medfører, at social- og sundhedspersonalet fremover i stigende grad skal anvende borgernær teknologi, for eksempel:

- lifte, hvor man kun er én til at forflytte borgeren,
- badestole med hæve-sænkefunktion,

• senge, der kan hjælpe borgeren ud af sengen. Teknologien gør borgeren mere selvhjulpne og sparer kommunerne for penge, men der kan være en menneskelig 'pris'.

Et eksempel er en 91-årige kvinde, der har fået et hjælpemiddel, så hun selv kan tage støttestrømpe på om morgenen og dermed sparer et hjemmehjælpsbesøg, hvorimod hun stadig skal have hjælp til at tage

dem af. Den 91-årige er glad for at kunne tage strømper på, men savner "at se et menneske".

Sosu-assistent Sussie Brizarr har i flere år kæmpet for en efteruddannelse til assistenter på intensivafdelinger i Region Midt. Nu har de fået den.

Af Anni Heiberg ★ foto: Niels Åge Skovbo

Sussie vil vide mere

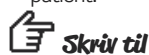

Sussie Brizarr håber, tilbuddet om efteruddannelse fremover vil gælde alle social- og sundhedsassistenter på intensivafdelinger.

12 dages efteruddannelse

Efteruddannelsen består af 12 dage fordelt på tre moduler a fire dage. På programmet er emner som:

- respirationssvigt
- cirkulationssvigt
- transfusion
- komplicerede sygdomstilstande
- medicinsk behandling af akutte smerter
- den multi-traumatiserede patient.

sussie.brizarr@horsens.rm.dk
hvis du vil vide om efteruddannelsen.

På retur

Antallet af social- og sundhedsmedarbejdere på intensivafdelingerne er på retur. Da Sussie ankom til afdelingen i Horsens i 1994 var der over ti. I dag er der to. Til gengæld har hun fået 20 nye sygeplejerske-kolleger.

Engagementet lyser ud af social- og sundhedsassistent **Sussie Brizarr**, når hun færdes mellem stuerne på intensivafdelingen på Regionshospitalet Horsens. Hun har været på afdelingen siden 1994 og er en erfaren medarbejder. Men erfaring er ikke nok for Sussie. Hun vil vide mere og har i årevis kæmpet for efteruddannelse til social- og sundhedsassistenter på intensivafdelinger. Nu er den her.

Sussie og 25 kolleger fra Region Midt, Nord og Syd deltager i 12 dages undervisning på Århus Social- og Sundhedsskole. De har selv haft stor indflydelse på efteruddannelsen, og Sussie mærker forskellen nu, hvor hun er tilbage på arbejdet mellem to undervisningsmoduler.

“Efteruddannelsen giver mig teorien bag mange tal og målinger. Og jeg ved, de nye ressourcer betyder, at vi fremover vil få nye opgaver,” siger hun.

Praktiker med teori

Mange har opfordret Sussie til at læse til sygeplejerske, men det ønsker hun ikke.

“Det er for teoretisk, og jeg er praktiker. Vores uddannelse ser mere på patienten og de menneskelige signaler, og det passer mig,” forklarer hun.

Afdelingssygeplejerske **Yvonne Lundberg** bakker op om Sussies kamp for efteruddannelse til social- og sundhedsassistenterne.

“Det er fantastisk, og det er vigtigt. Efteruddannelsen er i høj grad med til at

fastholde assistenterne på intensivafdelingen.”

Sussie er med i en netværksgruppe på fire social- og sundhedsassistenter på intensivafdelinger, og sammen har de kæmpet for efteruddannelsen i syv år.

“Sygeplejerskerne har to års efteruddannelse, og der bør også være efteruddannelse til assistenterne. Vi har selv lavet et kompendium over, hvad vi synes, efteruddannelsen skulle indeholde, og her skelede vi til sygeplejerskernes efteruddannelse. Intensivafdelinger modtager alle slags patienter, så der er meget at forholde sig til. Det er højteknologiske afdelinger i konstant udvikling,” siger Sussie.

Trepartsmidler har betydet, at uddannelsen benytter nogle af de samme undervisere som sygeplejerskerne.

“De er fantastiske og ved lige, hvad vi har brug for. Der er fuldstændig stille i timerne, vi suger til os og tager noter. Jeg kan næsten ikke få armene ned,” smiler Sussie Brizarr og tilføjer:

“Og nu arbejder man på at tilbyde efteruddannelsen til resten af landet.”★

heiberg@reportagegruppen.dk

Sussie Brizarr kan se, når tallene ikke er, som de skal være. Med efteruddannelsen har hun fået **teorien bag tallene**.

Anja Margrethe Johnsen var nær gået glip af et engangsbeløb fra PenSam. Men med hjælp fra FOA blev hendes førtidspensionssag hastebehandlet.

Anja fik 130.000 – i sidste øjeblik

Anja Margrethe Johnsen var ikke klar over, hvad hun kunne få ud af at være medlem af FOA, når hun var førtidspensionist.

PenSam og tidsfristen

I PenSam er man dækket af alle de forsikringsordninger, der er tilknyttet ens pensionsordning, i et år efter sidste indbetaling. Men ved førtidspension er man stadig dækket i yderligere fire år uden indbetaling, hvis der har været tale om uafbrudt sygdom i perioden.

I sommeren 2006 blev Anja Margrethe Johnsen syg med stress og depression. Hun arbejdede dengang som social- og sundhedshjælper på Tangshave Plejecenter i Nordborg.

De mange sygemeldinger og Anjas dårlige samvittighed over for sine kolleger førte til, at hun stoppede på sit arbejde den 31. december samme år.

Hun blev behandlet på en psykiatrisk afdeling. Lægerne vurderede, at hun ikke kom til at arbejde igen.

Ville spare kontingentet

Som kontanthjælpsmodtager og alene-mor til tre må hun vende hver en krone og overvejer, om hun kan spare kontingentet til FOA. Hun kontakter derfor sin FOA-afdeling i Sønderborg og bliver indbudt til et personligt møde med socialrådgiver Trine Kristensen.

Dagen før mødet er hun blevet indstillet til førtidspension af sin sagsbehandler i kommunen. Nu mangler kun den endelige afgørelse.

Opdager tidsfrist

FOAs socialrådgiver Trine Kristensen finder ud af, at det haster med kommunens afgørelse. Der er kun en måned

tilbage, til det er for sent at søge om en invalidesum hos pensionselskabet PenSam. Det er Anja Margrethe Johnsen ikke klar over.

“Jeg havde ikke tænkt på PenSam, for jeg havde jo ikke indbetalt til dem i fem år,” fortæller hun.

Hendes tidligere arbejdsgiver havde indbetalt til pensionselskabet, indtil hun blev

sygemeldt. Men når de fem er gået, er det for sent at sende en ansøgning.

Presser på over for kommunen

Sagen skal altså færdigbehandles i kommunen i en fart, så hun kan nå at søge hos PenSam. Trine Kristensen tager derfor kontakt til den sagsbehandler i kommunen, der sidder med sagen. Hun gør opmærksom på, at det haster, og at afgørelsen kan have store økonomiske konsekvenser for Anja Margrethe Johnsen.

Jeg havde ikke tænkt på PenSam, for jeg havde jo ikke indbetalt til dem i fem år.

Råd til konfirmation

Det lykkes. Kommunen bevilger førtidspension, og Trine Kristensen hjælper Anja Margrethe Johnsen med alt papirarbejdet og brevskrivningen til PenSam. Ansøgningen går igennem, og Anja Margrethe Johnsen får udbetalt 130.000 kroner fra selskabet. Takket være en

“Min datter skal konfirmeres om to år. Jeg havde tænkt meget på, **hvordan jeg mon skulle få råd** til det. Det ved jeg nu,” siger Anja Margrethe Johnsen.

opmærksom FOA-medarbejder.

“Havde det ikke været for FOA, havde jeg aldrig fået de penge,” siger hun og

glædes over udfaldet:

“Det betyder rigtig meget. Blandt andet fordi min datter skal konfirmeres om to år. Jeg havde tænkt meget på, hvordan jeg mon skulle få råd til det. Det ved jeg nu.” ★

nrje@foa.dk

Førtidspension og forsikring

Førtidspension tildeles personer, der ikke kan forsørge sig selv på grund af varigt nedsat arbejdsevne, og udbetales af kommunen.

Herudover kan man få en engangsudbetaling - en invalidesum - og en fast månedlig invalidepension, hvis man er forsikret i PenSam.

For at få udbetalt invalidepension fra PenSam, skal førtidspension først bevilges fra kommunen.

Tidslinje

31. december 2006

Opsagt fra sit arbejde efter aftale efter ca. et halvt års sygdom.

22. november 2011

Indstillet til førtidspension. Sagen mangler kun den endelige afgørelse i kommunen.

23. november 2011

Første møde med Trine Kristensen i FOA Sønderborg. Kommunen rykkes.

21. december 2011

Får besked om, at førtidspensionen er bevilget fra kommunen. Der søges om invalidesum hos PenSam.

11. januar 2012

Modtager brev om, at PenSam vil udbetale et engangsbeløb på 130.000 kr.

spørg løs

Send et spørgsmål til os - og vi skaffer et svar fra en ekspert. Skriv til:

Fagbladet FOA
Stauings Plads 1-3,
1790 København V.
Mrk.: **spørg løs**

Du kan også maile til **brevkasse@foa.dk** eller gå på FOAs hjemmeside - **foa.dk/brevkasse**

Ønsker du at være anonym, så gør opmærksom på det. Brevkasseredaktøren skal dog vide, hvem du er.

Du kan bl.a. spørge om:

- a-kasse
- ansættelse
- arbejdsmarkedspensioner
- arbejdsskader
- barsel
- dagpenge
- dataloggivning
- efterløn
- ferie
- fleksjob
- forsikringer
- kontanthjælp
- ligebehandling
- ligeløn
- løn
- mad/sundhed
- overenskomster
- pension
- psykisk arbejdsmiljø
- revalidering
- seniorordninger
- trivsel
- uddannelse

Hvad feder mest - fedt eller sukker?

Jeg har hørt, at man faktisk **hellere må spise fedt** end sukker? Kan det passe?
[Kathrine Sørensen]

Svar

Nej, **det passer ikke**. Både fedt og sukker feder, hvis man får for meget af det. Det er kostens samlede mængde energi holdt op i mod den energi, man forbrænder, der er afgørende for, om man tager på eller ej. For meget energi kan man få både fra fedt og sukker. Før i tiden troede man, at for meget sukker i kosten blev omdannet til fedt. Men det er ikke tilfældet, da det er en meget energi-krævende proces for kroppen. Hvis der er meget sukker i kosten, sker der det, at kroppen forbrænder det, mens kostens fedt i stedet deponeres på sideben og andre uvelkomne steder. Regnet gram for gram indeholder fedt dobbelt så meget energi som sukker, så man skal være varsom med, hvor meget man spiser af det.

Der er plads til lidt søde sager i kosten - men ikke ret meget. For eksempel vil selv et lille dagligt energioverskud fra tre stykker lakridskonfekt bidrage til 12 ekstra kilo over en periode på 5 år!
[Gitte Gross]

For eksempel vil selv et lille dagligt energioverskud fra tre stykker lakridskonfekt bidrage til 12 ekstra kilo over en periode på 5 år!

.....
GITTE GROSS

Modregnes skattegæld i efterlønnen?

Hvis man har gæld til skat eller kommunen, bliver der så **modregnet i efterlønnen**, hvis jeg vælger at benytte mig af udbetalingen den 2. april?
[Anonym]

Svar

Gæld til kommunen eller til Skat **kan ikke modregnes** i efterlønsbidraget. Det fremgår direkte af den vedtagne lov: "Den a-kasse, der udbetaler efterlønsbidraget, skal alene modregne eventuel gæld til en a-kasse."
[Elisabeth Bruun Olesen]

Kan jeg få erstatning for kritisk sygdom?

Jeg er på efterløn og fyldt 61 år. Den 17. januar i år blev jeg opereret for brystkræft. Jeg betaler kontingent med 687 kr. pr. måned, hvoraf gruppelevsfor sikring udgør 10 kr. Kan jeg opnå **erstatning for kritisk sygdom**?
[Ingerlis Søgaard-Sørensen]

Svar

Det er rigtigt, at den kollektive gruppelevsfor sikring, som alle FOAs medlemmer betaler 10 kr. til om måneden, indeholder en Forsik-

ring ved visse kritiske sygdomme. Men den dækning gælder kun medlemmer, som ikke er fyldt 60 år og ikke har en gruppelevsdækning i forbindelse med et job. Du skriver, at du er fyldt 61 år og er opereret for brystkræft den 17. januar i år. Du er derfor **ikke berettiget til erstatning** fra forsikringen, med mindre selve diagnosen blev stillet, før du fyldte 60 år. Gruppelevssummen i forsikringen dækker, indtil du fylder 65 år.
[Susanne List]

Mad/sundhed**Gitte Gross,**bromatolog, afdelingschef
i DTU Fødevarerinstitutionens
Afdeling for Ernæring**A-kasse****Elisabeth Bruun Olesen,**sekretariatschef i FOAs
A-kasse**Pension/Forsikring****Susanne List,**

chefspecialist i PenSam

Sociale forhold**Anne Dahl Petersen,**

socialrådgiver i FOA

Er revalidering tidsbegrænset?

Jeg er uddannet social-og sundheds-assistent, har arbejdet 25 år i hjemmeplejen og sidst 4 år i sygehus-regi. I 2008 fik jeg en arbejdsskade (Thorakalt facetsyndrom), som har medført daglige rygsmerter, og jeg har gået sygemeldt siden november 2008. Har været i 2 arbejdsprøvninger på 20 timer pr. uge.

Med pres fra kommunen er jeg nu i gang med en virksomhedsrevalidering i et lægehus. Revalideringen skal munde ud i, at jeg hurtigst muligt – gerne inden for et år – skal øge til 37 timer pr. uge. Det har kommunen bestemt på baggrund af, at jeg er fuldtidsforsikret i FOA. Jeg har forklaret kommunen, at de ikke skal tage udgangspunkt i, hvordan jeg er forsikret, idet det er en privat sag, men at udgangspunktet for min revalidering må være min fysiske situation og kunnen. Jeg arbejder nu 20-25 timer, og det er rigeligt for mig.

Så er der også overskud til familien. Det er vigtigt for mig både at have et arbejdsliv og et familieliv.

Har spurgt, om det er muligt af få et fleksjob, men det har kommunen blankt afvist. De mener ikke, jeg er 'syg' nok til at kunne få tildelt et fleksjob.

Er der en **tidsbegrænsning i en revalidering**? Skal den være afsluttet inden for et år, eller kan den tilpasses individuelt?

Hvornår er man berettiget til fleksjob? **[Birte Jensen]**

Svar

Formålet med revalidering er at forbedre mulighederne for at blive selvforsørgende. Målgruppen er personer med begrænsninger i arbejdsevnen. Målet er derfor at bringe dig i stand til at forsørge dig selv. Der skal udarbejdes en jobplan, som kan gøre dig selvforsørgende. Revali-

behov. Det fremgår af aktivlovens kapitel 6.

Naturligvis er det i din interesse, at du under revalideringen kan komme op på fuld tid, sådan at du fremover kan påtage dig fuldtidsarbejde og ikke mindst stå til rådighed i a-kassen for fuldtidsarbejde. Du sikres herved et forsørgelsesgrundlag.

Hvis den igangværende virksomheds-

arbejdsevnen være varigt og væsentligt nedsat. Det er en skønsmæssig vurdering, som foretages i jobcentret. Men lidt firkantet kan man sige, at såfremt du kan yde en arbejdsindsats på almindelige vilkår svarende til halv tid, så vil du næppe være berettiget til fleksjob.

Du skriver, at det er rigeligt for dig nu at arbejde 20-25 timer i lægehuset. Hvis der tages meget hensyn til dig i lægehuset, og hvis din reelle arbejdsindsats er mindre en halv tid, så kan der være mulighed for fleksjob. Men jobcentret skal gøre, hvad der er muligt for at forbedre din arbejdsevne, så du kan komme tilbage til det ordinære arbejdsmarked.

Desværre er lovgivningen ikke skruet sådan sammen, at man er sikret fleksjob, såfremt man ikke kan arbejde 37 timer. Nogle risikerer stadig at falde igennem hullerne i lovgivningen. Det forsøger FOA vedvarende politisk at ændre på.

Der er andre redskaber, du skal være opmærksom på, for eksempel muligheden for at få en personlig assistent, der skal udføre de opgaver, du ikke kan påtage dig på grund af din ryglidelse. Hvis du ikke kommer op på fuld tid, skal du endvidere være opmærksom på, om du har ret til en erstatning for erhvervsevnetab efter arbejdsskadeforsikringsloven.

Hvis du har behov for yderligere vejledning i din konkrete sag, vil jeg foreslå, at du kontakter din lokale FOA-afdeling.

[Anne Dahl Petersen]

Revalidering skal tilrettelægges sådan, at den kan gennemføres på så kort tid som muligt, men dine behov skal tilgodeses.

.....
ANNE DAHL PETERSEN

deringen skal tilpasses dine forudsætninger og behov. I dit tilfælde består jobplanen af virksomhedsrevalidering i et lægehus. Revalidering skal tilrettelægges sådan, at den kan gennemføres på så kort tid som muligt, men dine behov skal tilgodeses. Der kan højst gives revalidering i 5 år. Derfor er svaret til dig, at **revalidering ikke skal være afsluttet inden for et år**. Der skal tages hensyn til dine

revalidering ikke kan føre dig op på fuld tid, så kan jobplanen revideres med henblik på at udarbejde en bedre revalidering. Måske er der behov for uddannelse, så du kan blive skånet for rygbelastende arbejde.

Hvis det viser sig, at revalidering under ingen omstændigheder kan forbedre din arbejdsevne og gøre dig selvforsørgende, kan fleksjob komme på tale. For at blive visiteret til fleksjob skal

Røg skaber konflikter

Ikke-rygere og rygere taler for lidt med hinanden om **arbejdspladsens rygeregler**. Det påvirker arbejdsmiljøet.

.....
Af Morten Bruun

Ikke-rygerne vandt nyt terræn, da Havebæk Plejecenter i Odense for fem måneder siden forbød rygerne at holde deres rygepauser sammen. "Der ryges enkeltvis," står der i de nye regler.

Ændringen blev gennemført, fordi ikke-rygerne følte, at de gik glip af de faglige informationer, rygerne udvekslede med hinanden over cigaretterne.

Den konflikt er ikke usædvanlig. Tværtimod oplever mange FOA-medlemmer gnidninger mellem rygere og ikke-rygere på deres arbejdspladser. Det viser en undersøgelse om rygning og rygeregler, som FOA for nylig gennemførte blandt 2.024 medlemmer.

Ifølge den mener 40 procent, at rygerne holder for mange pauser. Men svarene viser også, at de ansatte sjældent diskuterer rygepolitik med hinanden. I stedet for at vende konflikterne i åbenhed, ligger de og ulmer og kan skade arbejdsmiljøet.

Overordnet er der dog et stort flertal blandt både rygere og ikke-rygere, som er tilfredse med rygereglerne på deres arbejdsplads.

Det gælder også på Havebæk Plejecenter. Her havde centerleder Kathe Storm forventet, at de skærpede regler ville resultere i krasse reaktioner. Men forløbet blev mere smertefrit end forventet, og nu har rygerne vænnet sig til at ryge hver for sig. ★

mob@pbpronto.dk

6

ud af 10 FOA-medlemmer er ansat på en arbejdsplads, hvor rygning er tilladt, når det passer ind i arbejdet. 8 ud af 10 må ryge udendørs på arbejdspladsens område, mens de øvrige skal forlade matriklen.

 Læs mere

foa.dk/fagbladet/ekstra

Den ryggen

.....
Af Morten Bruun ★ foto: Heidi Lundsgaard

nde (u)retfærdighed

Arbejdet kommer altid før rygepauserne, siger Anne Eklund, ryger og sosu-assistent på Havebæk Plejecenter.

Læs videre på næste side ... →

Havebæk Plejecenter

Havebæk Plejecenter har 112 ansatte. Skønmæssigt er 70 procent ikke-rygere – og de ansatte oplever, at der blandt rygerne er gået sport i at kvitte tobakken. Alle tilbydes rygestop-kurser.

Godt hvert fjerde FOA-medlem ryger hver dag

Kilde: SIF – en kommende rapport om sundhedstilstanden blandt FOA-medlemmer.

Vi har faste regler om, hvornår der må ryges, og der bliver især holdt øje med rygerne af ikke-rygerne.

.....
DELTAGER I FOAs
MEDLEMSUNDERSØGELSE
OM RYGNING

“Jeg synes, at en del af rygerne har dårlig situationsfølelse og holder smøgpauser på de forkerte tidspunkter,” siger Sofia Evind, der for at provokere godt kan finde på at sætte sig **med et ugeblad**.

Den rygende (u)retfærdighed

→ “Jeg kunne aldrig finde på at ryge, hvis der ikke er tid og plads til det. Og når der så er et hul, siger jeg til kollegerne, at jeg lige går ud for at tage to hiv,” fortæller **Anne Eklund**.

Hun deltog i FOAs undersøgelse om rygning og rygeregler og fortalte her om de skærpede retningslinjer, arbejdspladsen indførte for nylig.

De nye regler betyder, at det nu ikke er tilladt at stå flere sammen og ryge. Det skal ske hver for sig.

Pause med ugeblad

Kollegaen **Sofia Evind** er ikke-ryger. Alligevel tager hun også et par ‘rygepauser’ hver dag,

når hun passer sine vagter som afløser på Havebæk.

“Enten går jeg en tur op og ned ad gangene uden at lave noget. Eller også sætter jeg mig med et ugeblad. Jeg gør det mest for at provokere rygerne,” siger Sofia Evind, der ikke lægger skjul på, at det handler om retfærdighed:

“Ja, for fanden. Jeg kan godt blive sur på rygerne, når de holder pauser midt i arbejdet. Så kan jeg godt sige til en af dem, at ‘nu har jeg lavet mit arbejde, og så må du klare resten,’” fortæller Sofia Evind.

Det dilemma genkender Havebæks centerleder, **Kathe Storm**:

“Når rygerne holder pause udenfor, kan de ikke høre klokkesystemet, og de kan heller ikke tage imod henvendelser fra de pårørende. De nye regler om at ryge enkeltvis betyder også, at vi sparer tid – før stod rygerne tit og ventede på, at alle var færdige,” siger Kathe

Storm, der selv er ikke-ryger og understreger, at ledelsen ikke kontrollerer rygerne.

5
gode råd
Se side 38

Lakridspibe i lommen

Arbejdsmiljørepræsentant **Pia Nørgaard** peger på, at der næppe findes retfærdige rygeregler:

Jeg kobler af og planlægger arbejdets videre forløb, mens jeg ryger – og det er videnskabeligt bevist, at man ikke kan være til stede og nærværende i tre timer uden at koble af.

.....
DELTAGER I FOAs MEDLEMS-
UNDERSØGELSE OM RYGNING

Hos os mener ikke-rygerne, at de går glip af faglige informationer, hvis der er flere, der står og ryger samtidig. Derfor må vi nu kun ryge enkeltvis.

ANNE EKLUND,
SOSU-ASSISTENT OG RYGER

Sosu-assistent Anne Eklund ærgrer sig over, at rygerne ikke længere må **holde deres rygepauser sammen**: "Der kan sagtens opstå gode ideer, når man står nogle minutter og sludrer frit sammen."

"Vi har bestræbt os på at have en lempelig rygepolitik, men da ikke-rygerne følte, at de gik glip af faglige informationer, var vi nødt til at ændre reglerne," siger Pia Nørgaard, der også er ikke-ryger – men da det var tilladt at ryge i flok, havde hun altid lakridspiber på sig, så hun kunne blande sig med selskabet.

Til september beslutter Odense Kommune, om rygerne selv skal betale for deres smøgpauser. På Havebæk forventer man, at den regel indføres, og det vil ramme både Anne Eklund og Sofia Evind.

"Det har jeg det fint med, men det bliver mindre fleksibelt. Jeg vil i hvert fald ikke

nøjes med at tage to hiv, men holde hele den pause på fem-ti minutter, som jeg har betalt for," siger Anne Eklund.

"Det er en fin regel. Jeg vil holde op med at læse ugeblade," siger Sofia Evind. ★

mob@pbpronto.dk

Sosu-hjælper Helle Nürnberg tager **et sidste sug** af smøgen, mens kollega Sofie Evind er blevet færdig med ugebladet.

Jeg ryger og synes, det er i orden med de rygeregler, der er nu – og det er ikke nødvendigt at stramme yderligere op.

DELTAGER I FOAs MEDLEMS-
UNDERSØGELSE OM RYGNING

Krisen øger skuleriet

Det er ikke velset, at rygerne holder **for mange pauser**, og der er ikke langt fra skuleri til mobning og chikane, siger fremtidsforsker Anne-Marie Dahl.

Af Morten Bruun

5

gode råd om rygepolitik

- Rygeloven fastslår, at **ingen ansatte må udsættes for passiv rygning**.

Der må derfor ikke ryges i arbejdslokaler på arbejdspladser. Den enkelte arbejdsplads kan dog have særlige rygelokaler, og det er også lovligt at ryge på enmandskon-torer.

- Retningslinjerne for rygepolitikken på din arbejdsplads skal op på et **personalemøde**: Hvor må der ryges, skal der tilbydes rygestopkurser, hvad sker der, hvis reglerne overtrædes osv.

- Nogle mener, at rygerne holder for mange pauser. I skal derfor gå efter **fælles pausenormer** på din arbejdsplads. Hvad man så vælger at bruge sin pause til, må være op til den enkelte.

- **Husk at gå efter røgen** og ikke rygeren. Rygere skal ikke presses til rygestop, hvis de ikke vil.

- Jo **tydeligere jeres retningslinjer er**, jo færre tvivl og konflikter.

Kilde:
FOAs Arbejdsmiljøteam.

Krisen kradser, krybben er tom, og vi bider ad hinanden. Det er den slags vendinger, fremtidsforsker **Anne-Marie Dahl** bruger, når hun forklarer, hvorfor rygere og rygepolitik kan være med til at skabe gnidninger på mange arbejdspladser.

“Vi lever i en tid, hvor debatten er præget af en voldsom sundhedsdagsorden. Vi må hverken drikke, ryge eller æde. Det er meget puritansk,” siger den inkarnerede ikke-ryger Anne-Marie Dahl, der ejer firmaet Futuria og er kendt fra debatprogrammet Netværket på P1.

Fremtidsforskeren peger på, at de mange sundhedsundersøgelser går hånd i hånd med den tendens, hun kalder ‘det er din egen skyld’:

“Samtidig oplever vi så en finanskriser, der har sat gang i en debat om, hvordan vi prioriterer. På mange offentlige arbejdspladser ved de ansatte, at der skal spares et eller andet antal kroner, og det betyder, at man begynder at skule til hinanden. Det er ikke velset, at rygerne holder for mange pauser. Hvis de dropper smøgerne, laver de ifølge ikke-rygerne mere – og effek-

tiviteten er det bedste våben mod fyringer,” siger Anne-Marie Dahl og peger på, at der næppe er langt fra skuleri til mobning og chikane:

“Ledelsen har et ansvar for at sætte ord på de eventuelle problemer og finde en løsning med medarbejderne,” siger hun.

Den udvikling betyder, at de historiske traditioner for samarbejde og dialog på danske arbejdspladser risikerer at komme under pres.

“I Danmark scorer vi altid højt, når det gælder samarbejds- og tillidskultur. Men det kan altså ændre sig,” siger Anne-Marie Dahl. ★

mob@pbpronto.dk

“Ledelsen kan ikke finde ud af, hvad de skal gøre med hensyn til rygepolitikken.”

DELTAGER I FOAs MEDLEMS-UNDERSØGELSE OM RYGNING

Skal rygerne selv betale for deres rygepauser?

Andi Sejersen, livredder, Aarhus Svømmestadion – ikke-ryger

“Umiddelbart vil jeg mene nej. Det er okay, at de tager en smøg, hvis de har brug for det – bare det ikke tager overhånd. De må ikke bruge halvanden time på det hver dag, men skal gøre det med måde.”

Erik Silvester, vaskeriarbejder, midtVask Aarhus Sygehus – ryger

“Ja, det vil være okay. Så slipper vi også for alle de onde blikke fra kollegerne. Et kvarter om dagen vil nok være en fair pris, som de fleste vil kunne leve med.”

Charlotte Frank, social- og sundhedsassistent, Skejby Sygehus – ryger

“I princippet mener jeg ja, men i virkeligheden siger jeg nej. Hos os kan vi kun spise, ryge og tisse, hvis tjenesten tillader det – og alt for ofte er der hverken tid til det ene eller andet, og så skal vi heller ikke betale for smøgpauserne.”

Bettina Sørensen, PGU-medhjælper, Børnehaven Ellevang – eks-ryger

“Nej, egentlig ikke. Rygerne er i forvejen udsat for hetz og må snart ingenting. Så længe de passer deres arbejde og ikke ryger hele tiden, kan det ikke skade, at de går ud for at tage et hiv eller to.”

Spar penge på rejser og meget mere!

Alle FOAs medlemmer kan blive medlem af **Forbrugsforeningen**. Med et betalingskort fra Forbrugsforeningen kan du spare penge og optjene bonus hver dag – året rundt. Det gælder på alt fra rejser, dagligvarer, tøj, oplevelser, møbler, værktøj, hårde hvidevarer, TV, byggematerialer, computere, briller, benzin, mobiltelefoni og meget mere i stort set alle brancher.

Forbrugsforeningen er Danmarks største indkøbsforening, og du kan nu anvende dit betalingskort fra Forbrugsforeningen flere end 4.600 steder fordelt over hele landet. Du optjener som medlem normalt 9% bonus (nogle steder helt op til 30% bonus). Sidste år optjente godt 19.000 FOA medlemmer lige knap 28 millioner i bonus

ved at bruge Forbrugsforeningens betalingskort. Vil du også spare penge? Meld dig ind i Forbrugsforeningen på <http://fbf.nu> Så du allerede godt på vej til at spare mange penge.

Vil du se, hvor meget netop du kan spare ved at blive medlem, så prøv vores BonusBeregner på <http://spar.fbf.nu>

Find butikkerne med bonus hurtigt og mobilt. Scan QR-koden og download Forbrugsforeningens app.

*) Se aktuel bonussats / medlemsfordel på forbrugsforeningen.dk

Jeg får luft til tankerne

"Man bliver frisk i hovedet, når man begynder dagen med en cykeltur. Og efter en hård arbejdsdag er det rart at få luftet tankerne på vej hjem. Det giver energi," siger **Anja Petersen**, 35-årig social- og sundhedsassistent fra Langeskov ved Odense.

Hvert år i maj deltager hun i 'Vi cykler til arbejde'-kampagnen og cykler de 14 km til Bjerggårdshaven, et bosted for senhjerneskadede, hvor hun arbejder. Hele sommeren cykler hun til arbejde, og først når efteråret gør morgenerne for mørke, sætter hun cyklen i skuret.

"Jeg glæder mig hvert år til maj, når vi skal være med i 'Vi cykler på arbejde'. Vi stiller med to hold fra min arbejdsplads, og jeg kan ikke lade være med at konkurrere lidt med de andre. Jeg cykler, selv om det regner, men kun når jeg har dagvagter. Det er for farligt at cykle i mørke uden cykelstier ude på landet," siger hun.

"Om jeg bruger hjelm? Alltid. Jeg arbejder jo med senhjerneskadede." ★

Ta' cyklen - og lev længere

Giv den gas, når du cykler. Så kan **30 minutter om dagen** give dig 4-5 år ekstra at leve i.

Cykling er en dejlig måde at starte dagen på. Frisk luft, fuglesang og lidt bevægelse i kroppen. Og så er det sundt.

Du kan optjene 4-5 års ekstra levetid, hvis du cykler 30 minutter dagligt. Men kun hvis du har så meget fart på, at du bliver forpustet af at cykle. Det er konklusionen i et studie under den danske Østerbro-undersøgelse. 5.106 danskere på 21-90 år er blevet fulgt i 18 år.

"Det giver næsten ingenting til sundheden, hvis du cykler langsomt. Men hvis du cykler med moderat tempo eller hurtigt, så får du ekstra år at leve i," siger hjertelæge **Peter Schnohr**, der står bag undersøgelsen.

Mænd, der cykler 30 minutter dagligt i et tempo, de selv angiver som 'hurtigt', lever 5,3 år længere end dem, der cykler langsomt. Hurtigtcyklende kvinder lever 3,9 år ekstra.

"Det giver ikke noget særligt oveni, hvis du cykler i længere tid hver dag. 30 minutter er nok. Intensiteten er vigtig for sundheden, ikke varigheden af cykelturen," forklarer Peter Schnohr.

Hjertekarsystemet har stor gavn af, at pulsen kommer op nogle gange om ugen. Hurtig cykling er en af metoderne til at forebygge blodpropper og åreforsnævring, og så nedsætter motion risikoen for kræft med 25 procent. ★

jonna@periskop.dk

Hvor hurtigt skal du cykle?

Ikke forpustet:

Du lever ikke længere end andre.

Moderat tempo:

Du bliver let forpustet og kommer til at svede lidt af at cykle. Du kan stadig tale imens.

Du vinder 2,2 ekstra leveår, hvis du er kvinde, og 2,9 ekstra leveår, hvis du er mand, hvis du cykler i 30 minutter dagligt.

Hurtig cykling:

Du bliver forpustet, du sveder, og du kan mærke hjertet banke. I perioder, f.eks. op ad bakker, kan du kun tale i afbrudte sætninger.

Hvis du cykler hurtigt i 30 minutter dagligt, vinder du 3,9 ekstra leveår, hvis du er kvinde, og 5,3 ekstra leveår, hvis du er mand.

Forskerne kan ikke sige præcist, hvor hurtigt du skal cykle, for at det giver bonus. Det varierer fra person til person alt efter din kondition, alder, vægt mv. Derfor er det din egen oplevelse af intensiteten, der tæller.

Det er oplagt at cykle til arbejde. På den måde bliver motion en del af hverdagen, og efter lidt tid kan de fleste ikke undvære deres cykeltur.

PETER SCHNOHR, HJERTELEGE

Bid den over i to

Forskerne har ikke undersøgt, om 2 x 15 minutters cykling dagligt er lige så virksomt for kroppen som 1 x 30 minutter. Men hjertelæge Peter Schnohr vurderer, at så længe hvert træningspas er på 15 minutter eller mere, så virker det.

Vær med i 'Vi cykler til arbejde'

- I maj kan du og dine kolleger være med i kampagnen 'Vi cykler til arbejde'.
 - Lav et hold på 4-16 personer og tag cyklen så mange dage som muligt i maj.
 - Hver dag, hvor én person cykler til arbejde, udløser et lod, som bruges i lodtrækningen om en række præmier, bl.a. rejser, cykler og cykeltøj.
 - De seneste år har ca. 100.000 danskere deltaget.
 - Pris: 50 kr. pr. person.
- Tilmeldingsfrist: 20. april.

vcta.dk.

Husk hjelm

Køb en cykelhjem, som sidder godt på dit hoved. Den skal sidde ca. 2 cm fra øjenbrynene og dække pande, tindinger og baghoved, og den må ikke rutsje rundt på hovedet. 10 til 15 personer om året kunne redde livet, og mere end 1.000 kunne undgå alvorlige skader, hvis alle brugte cykelhjem, oplyser Rådet for Sikker Trafik.

Så meget forbrænder du pr. minut

- Ligge fladt på ryggen: 1 kcal.
- Sidde: 1,5 kcal.
- Stå: 2 kcal.
- Gå almindeligt: 5 kcal.
- Cykle: 7 kcal.
- Jogging, langsomt: 10 kcal.

BESPARELSER OG TILBUD MED DIT LO PLUS KORT

NYHED! 15% RABAT PÅ ENTRÉ OG TURPAS I TIVOLI

15%
RABAT

Nu kan du komme i Tivoli og få LO Plus rabat. Som LO Plus medlem får du nu 15 % rabat på entré og Turpas i Tivoli. Tag hele familien med og oplev den fantastiske have og slå dig løs i alle Tivolis forlystelser. Nyd de mange blomster og musiktilbud eller besøg én af de mange restauranter. Tivolis sommersæson 2012 begynder d. 12. april.

Læs mere og tjek hvordan
du får rabatten på loplus.dk/tivoli

NYD FORÅRET I EUROPAS STORBYER

6%
RABAT

Kom foråret i møde i en af de mange spændende europæiske storbyer. Tank frisk energi op i f.eks. Barcelona, Prag, Rom eller Nice.

Billetter fra kun kr. **458,-** før LO Plus rabat

CIMBER
STERLING

Tjek hvordan du får rabatten på loplus.dk/cimber

DANMARKS DEJLIGSTE BADEFERIE

9%
RABAT

Tag på miniferie og glæd jer til aktiv leg og gode oplevelser for hele familien.

Lalandia - så er legen i gang!

Læs mere og tjek hvordan du får rabatten
på loplus.dk/lalandia

SANSELIGT FORÅRSTILBUD DANSK KROFERIE

Gå foråret i møde med en god oplevelse til en rigtig god pris:

- 2 x overnatning
- 2 x morgenmad
- 2 x 2-retters menu

Pris fra kr. **998,-** før LO Plus rabat
pr. person i delt dobbeltværelse

9%
RABAT

Læs mere på www.krohotel.dk/loplus

SE ALLE DE STEDER, HVOR DU FÅR RABAT PÅ **LOPLUS.DK**

For alle i PenSam og FOA:

2 ÅR UDEN SKADER = INGEN SELVRISIKO

RIDSER I LAKKEN?

INTET PROBLEM!

Billige forsikringer uden selvrisiko

Det er surt at få ridser i lakken, men hos os slipper du for bøvl og udgifter bagefter. Vi klarer langt det meste over telefonen og du betaler ingen selvrisiko, hvis du ikke har haft skader i 2 år. Og det gælder ikke kun vores bilforsikring. Sådan klarer vi de fleste skader i PenSam Forsikring.

Ring nu på
44 39 39 50
pensam.dk/forsikring

INDBO • HUS • BIL • ULYKKE

PenSam **FORSIKRING**

Feriedagpenge fra din a-kasse

Feriesæsonen nærmer sig. Den 1. maj begynder et nyt ferieår, og udgangspunktet er, at du højst kan optjene ret til 25 feriedage pr. ferieår.

Du optjener kun feriedagpenge på baggrund af følgende ydelser: Dagpenge (herunder dagpenge under aktive-ring), uddannelsesydelse, feriedagpenge og orlovsydelse, som er modtaget for perioder i optjeningsåret 2011. Endvidere optjener du ferie-

dagpenge på baggrund af syge-/barseldagpenge fra kommunen.

Supplement til feriepenge

Feriedagpenge er et supplement til de feriepenge, du kan have optjent på baggrund af arbejde – her gælder Ferielovens regler. Du kan derfor kun få feriedagpenge, hvis du opfylder en række regler, som du kan læse mere om på vores hjemmeside.

Du skal have ret til dagpenge på ferietidspunktet og enten være i arbejde eller ledig og tilmeldt jobcentret. Desuden skal du bo i Danmark umiddelbart før ferien og ikke være i gang med en SU-berettiget uddannelse med videre.

Du kan som regel tidligst få udbetalt dine feriepenge, når du har holdt den ferie, du måtte have optjent fra en arbejdsgiver – husk altid at oplyse om tidligere afholdt ferie, når du søger om feriedagpenge.

Tidligere har det været muligt for nyuddannede (dimittender) at afholde op til 15 dage med feriedagpenge. Denne mulighed er afskaffet, så derfor kan du som nyuddannet kun modtage feriedagpenge, hvis du har modtaget ydelser fra a-kassen eller har modtaget syge-/barseldagpenge fra kommunen i 2011.

Husk at give besked

Hvis du er i arbejde, skal du aftale ferien med din arbejdsgiver.

Er du ledig, kan du selv vælge, hvornår du vil holde ferie, men både jobcentret og a-kassen skal have besked – enten telefonisk eller via mail.

Jobcentret skal have besked så hurtigt som muligt og mindst 2 uger før feriens start. Hvis du ikke overholder denne frist, har du pligt til at deltage i de møder og aktiviteter, som jobcentret indkaldes til – også selvom du holder ferie. Deltager du ikke, mister du retten til dagpenge i en

periode og risikerer måske en karantæne på 2 uger.

Som ledig skal du give a-kassen besked inden feriens start.

Uanset om du er i arbejde eller er ledig, skal du sende en ansøgning senest en måned før ferien for at få feriedagpenge inden ferien. Du taber retten til feriedagpenge, hvis du ikke har sendt ansøgningen senest den 31. maj 2013.

Søg om feriedagpenge

På foa.dk/feriedagpenge finder du det elektroniske ansøgningsskema til at søge om feriedagpenge (AR 258). For at udfylde skemaet skal du bruge dit NemID. Hvis du endnu ikke har et NemID, kan du bestille et på nemid.nu. ★

Til efterlønnere

Hvis du er efterløner og får pension udbetalt løbende, er det meget vigtigt, at du sender din pensionsspecifikation til a-kassen, hver gang pensionen stiger, eller du får en engangsbonus.

På efterløn og halvårs-erklæring?

Halvårserklæringen for perioden 24. oktober 2011 til 22. april 2012 kan sendes fra fredag 27. april. Den sidste frist for rettidig indsendelse er den 10. maj 2012.

Hvis du bliver syg

Du skal du have sygedagpenge fra kommunen i stedet for dagpenge fra os, hvis du bliver syg. På din første sygedag skal du melde dig syg på Min side på Jobnet. Du kan nemlig først få sygedagpenge fra den dag, du har sygemeldt dig. Hvis du ikke har mulighed for at gå på Jobnet, skal du kontakte a-kassen eller jobcentret på 1. sygedag.

22. april

kan du udfylde næste ydelseskort på foa.dk

Udbetalingsmeddelelsen

kan ses på hjemmesiden foa.dk/udbetalingsmeddelelse. Du bliver bedt om at logge dig ind først.

A-kassens callcenter – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til vores **callcenter på telefon 46 97 10 10**. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20.

Læs mere

Reglerne for feriedagpenge er udviklede, og der er mange særregler. FOAs hjemmeside foa.dk giver dig en hjælpende hånd med overblikket. Klik ind på **foa.dk/feriedagpenge**

Udbetaling af efterlønsbidrag

Har du indbetalt til efterlønsordningen, kan du fra 2. april til 1. oktober 2012 skattefrit få udbetalt dit efterlønsbidrag ved at udfylde en blanket på

foa.dk/efterloenstema. Du skal være opmærksom på, at du **ikke** kan gå på efterløn, hvis du vælger at få dit efterlønsbidrag udbetalt. Du kan heller

ikke få skattefri præmie eller seniorjob. På foa.dk/efterloenstema kan du se, om det bedst kan betale sig for dig at blive i efterlønsordningen eller ej. ★

**HVAD SKAL
VÆK?**

**HVAD SKAL
DU?**

SKIFTE NU!

RENTESMÆK!

BETALER DU FOR MEGET?

SKIFT TIL OS OG SPAR

Banken du fortjener. Hver dag

Det er ikke nemt at være bankkunde i øjeblikket. Især de store banker skruer priserne op. Det ser måske ikke ud af så meget på papiret, men i en almindelig families økonomi bliver det til rigtig mange penge i det lange løb.

Heldigvis findes der en enkel bank med billige lån og kreditter – og samme gode vilkår til alle. En bank 100 % for dig.

Ring og hør mere
44 39 39 39
– det betaler sig!
Pensam.dk/bank

PenSam **BANK**

Vi har mange dagvagter i hjemmeplejen og søger derfor;

- **Sosu-hjælpere**

Ring til os allerede i dag for at høre mere om dine muligheder.

☎ **39 69 10 89**

www.personalegruppen.dk

Partistøtte – nej tak!

FOA går ikke ind for, at medlemmerne skal støtte politiske partier over deres kontingent. Hvis det alligevel skulle komme på tale, kan du melde fra på forhånd ved at bruge kuponen herunder.

Kuponen skal sendes til forbundets revisor. På den måde sikrer du dig anonymitet. FOA får kun at vide, hvor mange der har fremeldt sig – ikke hvem.

Fremeldingen gælder, indtil du annullerer den. Du behøver derfor ikke indsende kuponen, hvis du allerede har gjort det tidligere.

Hvis du ikke vil klippe i bladet kan du finde kuponen på foa.dk og selv printe den: www.foa.dk/partistoette

Fremelding

Jeg ønsker at være fritaget for at betale til politiske partier eller partipolitiske formål i øvrigt over medlemskontingentet.

Cpr.nr. _____

Lokal FOA-afdeling _____

Navn _____

Adresse _____

Postnummer _____

By _____

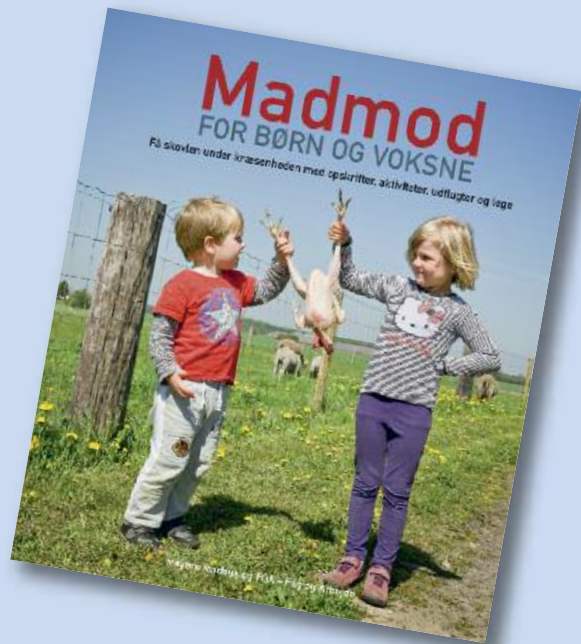
Dato _____

Underskrift _____

Sendes til Revisionsinstituttet, Skagensgade 1, 2630 Tåstrup
Mærk kuverten: **Erklæring**

Madmod

For børn og voksne

Få skovlen under kræsenheden med opskrifter, aktiviteter, udflugter og lege.

Madmod er til dig, der spiller en rolle i små børns måltider – i køkkenet eller ved bordet, professionelt eller som forælder. I **Madmod** finder du inspiration til at styrke børnenes kulinariske vovelyst og få bugt med kræsenheden.

Du får ideer til, hvordan du kan friste børn til at spise rosenkål eller broccoli, og du får opskrifter i børnehøjde på andre råvarer, der ofte får en kølig modtagelse hos de små smagsdommere. Side om side med bogens opskrifter finder du ideer til større madoplevelser med børnene – i køkkenet, omkring måltiderne, i naturen, i haven, ved bålet eller når legen får frit løb.

Madmod er udviklet af FOA, Claus Meyer og Meyers Madhus i et tæt samarbejde med et testpanel fra dagplejen og daginstitutioner rundt om i landet, der har afprøvet opskrifterne og gavmildt delt deres erfaringer og ideer med os.

Pris: 195 kr. plus porto

Du kan bestille den på www.foa.dk/publikationer

Opskrifter og gode råd til **ordentlig mad i hverdagen**.
I denne måned handler det om røget mad, som man kan nyde i ny og næ.

Månedens råvare: Røget mad

Røgning af mad er en gammel måde at forlænge holdbarheden på – især kød og fisk. Røgning giver maden smag. Røgsmagen er markant, lidt læderagtigt, men også forfriskende i fede madvarer som for eksempel bacon. Smagen afhænger af, hvilken træsort der er brugt til at lave røg. Røg-

ning er ikke sundt i store mængder, men en del af vores madkultur, som man kan nyde i ny og næ. Koldrøgning foregår ved lavere temperatur end varmrøgning. Koldrøgning kendes fra for eksempel laks og pølser. Varmrøgning giver en anden, blødere konsistens og bruges blandt andet til sild og makrel.

Lun spidskålssalat med røget makrel og ristet rugbrød

Til 4 personer

- 1 røget makrel (eller 100 g stegt bacon i tern)
- 1 stort eller 2 små spidskål
- 3-4 gulerødder
- ca. 250 g groft rugbrød (ikke skiveskåret)
- 1 spsk. frisk citronsaft
- 2 spsk. fintklippet purløg
- 2 spsk. hakket persille
- salt og friskkværnet peber
- Åbn fisken fra bugen. Læg den fladt på skindsiden og løft rygbenet op fra halen med to fingre.

- Skrab forsigtigt små ben væk med en kniv.
- Vend fisken om. Bank let på skindet med en kniv og hiv det forsigtigt af fra halespidsen. Del fiskekødet i mindre stykker.
- Fjern eventuelt de yderste grove blade af spidskålen. Skær den over på langs og skær stokken væk. Snit kålen i fine strimler.
- Skrub eller skræl gulerødderne og skær dem i tynde skiver.
- Skær tynde skiver af rugbrødet,

- skær dem i kvarter og rist dem sprøde på begge sider på en tør pande.
- Varm olie i en gryde og tilsæt grøntsagerne og lynsteg: Steg hurtigt under omrøring og kom ikke mere i gryden, end grøntsagerne bliver sprøde og ikke overkogte og bløde. Del evt. portionen i to.
- Bland den lune spidskålssalat med citronsaft, persille og purløg og smag til med salt og peber. Fordel makrellen (eller evt. stegt bacon) og ristede stykker rugbrød i salaten og nyd den frisklavet.

Af Katrine Klinken ★ foto: Thomas Hergaard

mad med klinken

Katrine Klinken er faglært kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent for flere magasiner. Hun har skrevet en stribe kogebøger for børn og voksne.

foto: Colourbox

Spis kun friske rester

At bruge rester kræver ofte, at man har et struktureret liv. Altså at man ved, at i morgen kommer jeg hjem, og så kan jeg bruge en rest til min mad. Hvis man af og til har mulighed for eller lyst til at være spontan og spise hos venner eller ude, kan ens rester blive triste eller direkte for gamle. Spis kun rester, der smager godt!

foto: Colourbox

Hold fisken kold

Fisk biver hurtigt ufrisk og skal opbevares koldt og tørt. Når du er på indkøb, så pak frisk fisk i en termopose eller sammen med en pose med is-terninger. Det er bedst at bruge fisken hurtigt, men hvis den skal opbevares en dag eller to, så kom is-terninger i en plastikpose og læg den oven på fisken. Sørg for at skifte tallerkenen eller bakken, som fisken opbevares i, så der er tørt omkring fisken.

det sker

Frederikshavn

Seniorer. Syng sammen med Løjbjerg Harmonika Klub 18. april kl. 14, tilmelding senest 11. april. Erik Nielsen fra Eling kommer 9. maj kl. 14 og fortæller om hans tur med hestevogn ned gennem Nordtyskland, Frankrig, Italien og Østrig og retur via Brennpasset og Østtyskland. tilmelding senest 2. maj. Den årlige sommerudflugt bliver 6. juni. Nærmere oplysning hos formand Ingrid Hansen 24 66 66 71 eller næstformand Jytte Jensen 22 86 31 61.

Frederikssund

Seniorklubben. Cafédag 18. april kl. 13.30. Bestyrelsen står også i år

for dejlig hjemmebag til jer. Endvidere kommer Finn Fahnøe, Stevns, og underholder og laver gætteleg medbringende en gammel gramofon og gamle plader. Små præmier til dem, der hurtigst gætter rigtigt. Den årlige udflugt 16. maj. Vi forsøger at holde prisen på det sædvanlige beløb på 200 kr. for klubmedlemmer og gæster 250 kr. Tilmelding er bindende, og betaling skal ske på et forudgående møde dog senest 18. april til kasserer Jytte Nielsen.

Mariagerfjord

Faggruppeklubben for dagplejer og pædagogmedhjælper skal 15. maj over at se Folketin-

Tillidsrepræsentant?

Find en liste over FOA-medlemmer på din arbejdsplads på **tillidszonen.dk** – dit værktøj i hverdagen

get. Der vil være rundvisning af nordjysk folketingsmedlem. Vi kommer ind i salen og overværer lidt af debatten, og til slut vil der være mulighed for at stille spørgsmål til folketingsmedlemmet. Vi spiser frokost i Snapse-

tinget og aftensmad på hjemvejen. Bus-køreplanen kommer omkring 1. maj. Pris: 150 kr. Bindende tilmelding til Jonna Hansen på 27 52 97 01 senest 1. maj. P.b.v. Karen Nielsen

Midtsjælland

Afdelingen afholder loppemarked 12. maj kl. 10-15. Som medlem kan du få en gratis bod, som kan bestilles fra 16. april-3. maj. Der er kun plads til 20 boder, så det er først til mølle. Du skal selv medbringe et bord og evt. en stol til dine ting. Der vil være mulighed for at købe pølser, øl, vand og kaffe.

Roskilde

Afdelingsgeneralfor-

samling 26. april kl. 19 i FOA Roskilde, Fuglebakken 2, Roskilde. Ved tilmelding og betaling af 20 kr. kan man deltage i spisning fra kl. 18. Find dagsorden og øvrige oplysninger på www.roskilde-foa.dk. Igen i år afholder FOA Roskilde 1. maj arrangement med morgenbord, musik, taler og fællessang i teltet på P-pladsen bag afdelingen, Fuglebakken 2, Himmelev i Roskilde. Vi starter kl. 8 og slutter kl. 11.30 med Hannes gode wienerpølser og fortsætter til LO's arrangement. Læs mere om arrangementet på www.roskilde-foa.dk.

Silkeborg-Skanderborg

Bestil publikationer fra FOA og FOAs A-kasse:
foa.dk/publikationer

Pensionsrådgivning Silkeborg. En pensionsrådgiver fra PenSam vil være til rådighed for medlemmerne på FOA Kontoret, Dalgasgade 24, Silkeborg 16. april kl. 19.30-14.30. Træf aftale om tidspunkt på 46 97 20 20.

Pensionsrådgivning Skanderborg. En pensionsrådgiver fra PenSam vil være at træffe på vores kontor i Skanderborg 19. april kl. 14.30-15.30. Træf af-

Hver måned trækker vi lod blandt deltagerne i FOAs medlemspanel, MedlemsPulsen. Hovedpræmien er et weekend-ophold for to på et Comwell-hotel i Danmark.

Du kan tilmelde dig ved at gå ind på foa.dk/medlemspulsen og besvare en række spørgsmål.

Du skal være medlem af FOA – Fag og Arbejde og have en e-mail-adresse.

Medlemspulsen

Medlemspulsvindere i marts var:

Kroophold:

- Birgit Ørum, Skellerup Byvej 41, 5540 Ullerslev

Gavekort:

- Vinni Rita Olesen, Svend Gøngesvej 6, 4720 Præstø
- Lene Margit Morratz, Skolevej 30, 7570 Vemb
- Franco Falander, Skovparken 108, 1. tv., 4600 Køge
- Bente Levring, Kongshaven 43, 2500 Valby
- Ove Kristensen, Nørreskovvang 33, 3500 Værløse

FOA-afdelinger

FOA – Fag og Arbejde
Staunings Plads 1-3
1790 København V.

Telefon: 46 97 26 26
Telefax: 46 97 23 00
foa.dk

Kontortid:

Mandag-torsdag: 8:30-16:00
Fredag: 8:30-15:00

FOA-afdelinger:

Afd. 1: 46 97 11 00
foa1@foa.dk
Bornholm: 46 97 33 13
bornholm@foa.dk
Brønderslev: 46 97 10 30
broenderslev@foa.dk
Esbjerg: 76 10 93 50
esbjerg@foa.dk
Frederikshavn: 46 97 11 70
frederikshavn@foa.dk
Frederikssund: 46 97 12 00
frederikssund@foa.dk
Guldborgsund: 46 97 17 50
guldborgsund@foa.dk
Herning: 46 97 12 60
herning@foa.dk
Hjørring: 46 97 13 46
hjoerring@foa.dk

Holbæk: 46 97 14 00
holbaek@foa.dk
Holstebro: 46 97 14 14
holstebro@foa.dk
Horsens: 46 97 14 55
horsens@foa.dk
Kolding: 46 97 15 76
kolding@foa.dk
KLS: 46 97 15 00
kls@foa.dk
Køge: 46 97 16 00
koege@foa.dk
Lillebælt: 46 97 36 10
lillebaelt@foa.dk
LFS: 35 44 45 46
lfs@lfs.dk
Lolland: 46 97 30 00
lolland@foa.dk

Mariagerfjord: 98 51 21 11
mariagerfjord@foa.dk
Midtsjælland: 46 97 19 70
midtsjaelland@foa.dk
Nordsjælland: 46 97 33 90
nordsj@foa.dk
Nordvestsjælland: 46 97 14 77
nordvestsj@foa.dk
Odense: 46 97 18 00
odense@foa.dk
Randers: 46 97 19 00
randers@foa.dk
Roskilde: 46 97 19 90
roskilde@foa.dk
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
silkeborg-skanderborg@foa.dk

tale om tidspunkt med PenSam på 44 39 33 31.

Djurs Sommerland 17.-20. maj. Medlemspris pr. billet: 120 kr. Maks. 6 billetter pr. medlem. Billetterne kan købes i afdelingen mod kontant betaling. Legoland 12.-13. maj eller 16.-17. juni. Medlemspris pr. billet er 140 kr. Maks. 6 billetter pr. medlem. Billetter kan købes i afdelingen mod kontant betaling.

Seniorklubben afholder bytur med frokost. Vi mødes på Bindsevs Plads kl. 12. Medlemspris 75 kr. Drikkevarer betales selv. Tilmelding på 46 97 20 20 senest 8 dage før.

Skive

Seniorklub. Bowling 19. april kl. 17 i Bowl'n'Fun,

Sdr. Boulevard, Skive. Pris 170 kr. inkl. spising og kaffe – husk tilmelding senest 10. april.

Sønderjylland

Seniorklub. Edb-kursus 24. april kl. 10-15: Lars fra FOA underviser i FOAs lokaler i Rødekro. Tilmelding på 46 97 35 00 senest 16. april. Bowling i Haderslev Bowlingcenter 9. maj, hvor vi spiser fra kl. 13, bowlingen starter kl. 15-16. Tilmelding på 46 97 35 00 senest 2. maj. Sønderborg Revyen 21. juni kl. 18.30. Medlemmer 300 kr., ikke-medlemmer 570 kr., depositum 150 kr. ved tilmeldingen, som er bindende. Der arrangeres buskørsel. Tilmelding på 46 97 35 00. Vores årsprogram kan afhentes på afdelingen i Rødekro.

OVERTRÆKSBUKSER MED FOD

Det lille barn uden sko kan nu komme op af barnevognen og ned på det dugvåde græs eller i sandet og lege.

Bukserne er vand- og vindafvisende og åndbare. Perfekte i al slags vejr, året rundt!

www.vogelein.dk

Medlemspulsens har brug for dig

Det er vigtigt for FOA at kende medlemmernes holdninger til forhold, der har betydning i deres arbejdsliv. Derfor har FOA et medlemspanel, som jævnligt deltager i undersøgelser. Det foregår ved hjælp af e-mail, og hver gang bliver der trukket lod om gode præmier blandt deltagerne.

Hvis du vil være med, så tilmeld dig på www.foa.dk/medlemspulsens.

Vind præmier

Skive: 46 97 20 80
skive@foa.dk
Social- og Sundhedsafdelingen
sosu@foa.dk 46 97 22 22
Svendborg: 46 97 27 27
svendborg@foa.dk
Sydsjælland: 46 97 28 00
sydsj@foa.dk
Sønderborg: 46 97 34 00
soenderborg@foa.dk
Sønderjylland: 46 97 35 00
soenderjylland@foa.dk
Thisted-Morsø: 46 97 29 00
thistedmorsoe@foa.dk
Varde: 75 21 01 00
varde@foa.dk
Vejle: 75 82 52 88
vejle@foa.dk

Viborg: 46 97 30 30
viborg@foa.dk
Aalborg: 46 97 31 31
aalborg@foa.dk
Århus: 89 36 66 66
aarhus@foa.dk
Lokalkontor i Odder: 86 55 21 40

PMF-afdelinger:
PMF afd. 1: 46 97 31 01
pmf-afd1@foa.dk
PMF afd. 4: 43 71 66 90
pmf-afd4@foa.dk
FOA/PMF Kbh. Syd: 46 97 28 50
kbhsyd@foa.dk
PMF Fyn: 46 97 13 13
pmffyn@foa.dk

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum

Telefon: 44 39 39 39
Telefax: 44 39 39 40
pensam.dk

om bladet

Forsideillustration:
Heidi Lundsgaard

Medlem af
Danske Specialmedier

Tilsluttet Specialmediernes
Oplagskontrol

Oplag: 205.301/3. årgang
Tryk: Color Print A/S
ISSN: 1901-0222

Redaktionen sluttet:
20. marts

Indlæg til 'det sker'
sendes til både Dorthe Møller,
dorm@foa.dk og Mark Nixon,
mlx@foa.dk
Frist til juni-nummeret:
27. april

Annoncer:
DANSK MEDIAFORSYNING
Telefon: 70 22 40 88
www.dmfnet.dk

Annoncefrist:
Maj-nummeret:
17. april

Næste nummer udkommer
3. maj

Udgiver:

FOA
FAG OG ARBEJDE

Stauings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
Telefax: 46 97 22 90
www.foa.dk · e-mail: foa@foa.dk

Dit fagblad i fire versioner

Vidste du, at dit fagblad udkommer i fire forskellige versioner?

Der er en version til hver af FOAs fire sektorer: På forsiden øverst til venstre står der, hvilken version af bladet der er tale om. Hvis du får en forkert version af bladet, så giv besked til din lokale FOA-afdeling.

quizen

Kan du dit fagblad?

Vær med i lodtrækningen om et **gavekort** til CoopDanmark til en værdi af 250 kroner.

Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af Fagbladet FOA.

Send dit svar til: brevkasse@foa.dk senest **den 15. april**.

Du kan også besvare quizen online på foa.dk/quiz

Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen.

Vinder af quizen i Fagbladet FOA nr. 3 blev **Heidi Jensen, Egeparken, Odense NØ**

1. Otte FOA-medlemmer blev snydt for løn og tillæg af Dansk Hjemmepleje Service. Hvor kommer medlemmerne fra?

- A. USA og Storbritannien
- B. Polen og Sverige
- C. Danmark og Sverige

2. Hvordan boede polske Agnieszka Gramera det første år, hun var i Danmark?

- A. I en treværelses lejlighed sammen med to børn
- B. I en skurvogn alene
- C. I en lejlighed ovenpå en sexshop sammen med seks kollegaer

3. Hvad er FOAs krav på Maibrit Thinggaard Sørensens vegne?

- A. 130.000 kroner
- B. 240.000 kroner
- C. 570.000 kroner

4. Anja Margrethe Johnsen ved nu, hvordan hun skal få råd til ...

- A. Datterens konfirmation
- B. Sommerferien i Italien
- C. En ny bil

5. I denne måned giver Klinken gode råd til, hvordan du ...

- A. Bruger mest muligt persille
- B. Holder fisken kold
- C. Slipper for at lugte af makrel

6. I en FOA-undersøgelse blandt medlemmerne mener 40 procent, at ...

- A. Kollegerne taler for meget om sig selv
- B. Der bliver læst for mange ugeblade på toilettet
- C. Rygerne holder for mange pauser

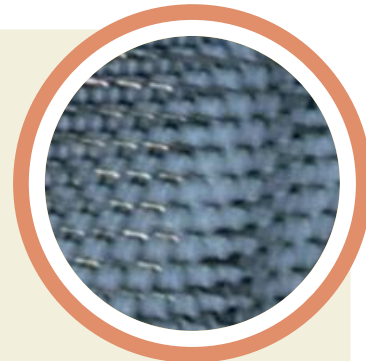
7. I denne måned af 'Spørg løs' kan du få svar på, om

- A. Skattegæld modregnes i efterlønnen
- B. Frugt feder mere end grøntsager
- C. Det kan betale sig at få udbetalt sin efterløn

8. Hvis du cykler 30 minutter dagligt, og pulsen kommer op, kan du opnå

- A. En mindre bagdel
- B. 4-5 års ekstra leveår
- C. En øget trang til hvidkål

9. Vi er gået tæt på et af billederne i dette nummer af Fagbladet FOA. Kan du se, hvad det forestiller?

- A. En bluse i stormasket strik
- B. Fiskeskæl i stor forstørrelse
- C. Et stykke af en cykelkurv

det sker i april

April

Sæsonen for birkepollen starter. Læs mere på dmi.dk.

2. april

På foa.dk/udbetaling kan du fra denne dato søge om de penge, du har indbetalt til efterløn.

10. april

Tilmeldingsfrist for Landsmøde og Ledertræf 2012, som afholdes 7.-8. juni på Hotel Comwell Kolding. Læs mere på foa.dk/leder.

medio april

Trepartsforhandlinger mellem fagbevægelsen, arbejdsgiverne og regeringen forventes at starte.

16.-17. april

Landskonference 2012: Kvalitet i dagplejen. Læs mere på foa.dk/paeda **gogisk/kalender**.

18.-19. april

Pædagogiske konsulenters landskonference. Læs mere på foa.dk/paeda **gogisk/kalender**.

20. april

Tilmeldingsfrist for hold til 'Vi cykler til arbejde'.

22. april

Ydelseskort kan indsendes til a-kassen.

5 ØMME PUNKTER

De fleste får indimellem ondt i ryg, skulder eller nakke. Her er fem ømme punkter at arbejde med, når I vil skabe god fysisk trivsel på arbejdspladsen.

1

Hold kroppen i gang. Det er ikke farligt at bruge de muskler, der gør ondt. Tværtimod. De får det bedre af at blive brugt.

2

Det nytter at forebygge. Organiser arbejdet, indret arbejdspladsen, instruer hinanden og brug hjælpemidler – også når det ikke gør ondt. Så kroppen bruges fornuftigt.

3

Lav øvelser. Få minutters træning tre gange om ugen kan være nok. Træn gerne sammen med nogle kolleger.

4

Skab balance mellem job og krop. Det kan gøre ondt, hvis jobbet stiller større krav, end kroppen kan klare. Balancen skabes ved at justere opgaverne og styrke kroppen.

5

God fysisk trivsel er et fælles ansvar. Aftal med ledelse, kolleger og arbejdsmiljørepræsentant, hvordan I sammen forebygger og håndterer smerter i muskler og led.

praxis[®]

... gør din dag behagelig

Bliv forårsklar - og spar op til 25%!

- Smart design i strækkvalitet

Letvægts softshell jakker med høj funktionalitet. Tre-lags softshell tech-kvalitet med membran, der er åndbar, vind- og vandafvisende.
- Et virkeligt kvalitetsprodukt, som lige nu sælges til en pris langt under hvad en tilsvarende jakke i denne kvalitet koster.

Model 98873
Dame aoftshell jakke
Str. S - 3XL
kr. 449,-

Model 98872
Unisex softshell jakke
Str. S - 3XL
kr. 449,-

2 stk.
softshell jakker
Kun kr. 700,-

- Perfekt pasform

Behagelige kvalitets T-shirt med 3/4 og korte ærmer til damer i en lækker blød strækkvalitet der holder faconen og farven - selv efter mange vask.
92% bomuld/8% lycra.

Frit valg
159,-/149,-
2 stk. kun
kr. 250,-

Begge modeller fåes i farverne:
Sort - Turkis - Lime - Cerise - Hvid - Lilla

Model 98591
Dame t-shirt
med 3/4 ærmer
Str. XS - 3XL

Model 98590
Dame t-shirt
med korte ærmer
Str. XS - 3XL

Model 25180 - Monaco

Sandaler til damer og herrer med velcrolukning. Imiteret skind med indersål af ruskind.
Sort: Str. 36 - 44
Hvid: Str. 36 - 46

Frit valg
kr. 329,-/299,-
2 par kun
kr. 500,-

Model 25130 - Amsterdam

Dame sandal med mulighed for indstilling af bagrem og over vristen. Kvalitet: Imiteret skind med microfiber indersål.
Farve: Sort - Hvid
Størrelse: 36 - 42

Model 00134 - Boston

Kvalitet: Skind
Farver og størrelse:
Sort og hvid: 35 - 48
Rød: 36 - 42
Blå: 36 - 47

Frit valg
kr. 399,-
2 par kun
kr. 700,-

Sanita

Miks som du vil! - Du kan frit vælge mellem alle varerne på siden og får selvfølgelig rabat på alt - bare du bestiller minimum 2 dele i alt (gælder ikke T-shirts). Tilbudet gælder til 30.04.2012 og du har fuld retur- og bytteret i 30 dage.

Bestil på 97 12 82 82 eller ww.praxiswear.dk

- hvor du kan se hele kollektionen med beklædning og fodtøj - til arbejde og fritid!

Praxis A/S
Hammershusvej 16 i
DK-7400 Herning